

Kızılai

SAYI
8

LÜKS KÖMÜRDEN VAZGEÇİN

LİNYİT KÖMÜRLERİ

de

aynı işi görür

Hem kesenize, hem yurda
hizmet etmiş olursunuz

Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi

Abone bedeli :

12 sayı : 2,50 Türk Lirası
6 sayı : 1,25 " "

Yazı işlerini idare eden
U. Neşriyat Müdürü
Mümtaz Faik FENİK

CUMHURİYET MATBAASI
İstanbul

Şubat 1943

KIZILAY

Kuruş : 20

Sayı : 8

Müracaat yeri : KIZILAY U. Merkezi - Ankara

Telefon : 5573—Telgraf : Kızılay

Türk gazetecileri Newyorkta National Broodcasting radyo merkezinde

Amerikadan Birkaç intiba

Amerikada ve İngilterede üç buçuk aydan fazla süren bir seyahat yapmış olan beş Türk gazetecisi içinde ben de vardım. Bu seyahatin iki ayı Amerikada geçti. Amerikada bir çok

Yazan :
Abidin DAVER

şehirler, fabrikalar, tezgâhlar, kışla-
lar, talimgâhlar, üniversiteler, tiyatro-

lar, sinemalar, stüdyolar, büyük mağazalar, gökyüzüne yükelen binalar ve sair müesseseler gördük. Birçok nezaretleri, parlamentoyu ziyaret ederek başta Cümhurreisi M. Ruzvelt olmak üzere

nazırlar, mebuslar, âyan âzaları, müsteşarlar, umumî müdürler, kara, hava ve deniz orduları kumandanları ile görüştük. Cümhur Reisinin hususî elçileri, gazete sahipleri, başmuharrirleri, gazetelerin her sınıf muharrir ve muhabirleri, siyaset âleminde tanınmış kadınlar, Amerikan edebiyatının meşhur simaları, çok okunan kadın romancıları, üniversite profesörleri, sinema yıldızları, tiyatro artistleri, fabrika direktörleri mühendisleri ve işçileri ile tanıştık. Ordugâhlarda, talimgâhlarda, askeri mekteplerde generaller, subaylar, erbaşlar, erlerle konuştuk; beraber yemek yedik. Hemen her şehirde Amerikan Kızılhaçında gönüllü olarak ya kendi otomobilleri veya bu hayır ve şefkat müessesinin otokarlarını kullanan genç, kibar kadınlar, biz Türk gazetecilerini gezdirmek, bavullarımızı arabalarile taşımak nezaketini gösterdiler.

Bütün bu iki ay içinde, bir saatiniz boş geçmedi, en dinamik Amerikalıları dahi hayrette bırakan bir hızla doğudan şimale, şimalden batıya, batıdan cenuba ve cenuptan tekrar doğuya koştuk. Şehirden şehire, limandan limana, fabrikadan fabrikaya, müesseseden müesseye atladık. Göklere tırmanan her çeşit uçaktan tutunuz da toprağın altında yıldırım hızıyla giden yer altı trenlerine varıncaya kadar insan zekâsının icat ettiği bütün nakil vasıtalarına bindik; en ağır topları çekip götüren dev gibi askeri traktörleri kullandık. Bal gibi tatlı turşulardan şimdiye kadar isminiz işitmedğimiz garip yemişlerden tutunuz, Çinlilerin köpek balığı kanadından yaptıkları yemeklere, karides pilâvına varıncaya kadar yer yüzünde kaç türlü yemek varsa hemen hemen hepsinden yedik. 24 saat içinde, şarkın mutedil sonbaharından şimalin buz gibi kışına, oradan batı şimalin sisli ve rutubetli iklimine, daha sonra batının kızgın yazına geçtik. Cenup batıda bir gün ebedi baharla karşılaştık, ertesi gün Afrika çöllerini andıran yerlerde hurma yedik, cenupta, üstüya hattına yakın sıcak iklimlerin tufan gibi yağmurlarile ıslandık; nihayet cenup doğuda ebedi yazla karşılaşarak ikinci tesrin ayının son günlerinde ılık sularda deniz banyosu yaptık.

İnsan denilen mahlûkun beyazları, sarıları, kırmızıları, siyahları ve bunların birbirine karışmış her türlü melezleri ile karşılaştık.

Amerikanın içinde ve etrafındaki seyahatimiz bir memlekette yapılan bir dolaşma değil, âdeta Jül Vern'in meşhur «80 günde devri âlem» romanını andırır, bir seyahat oldu. Kristof Kolomb,

Amerika Vespuçi gibi meşhur seyyah ve kâşiflerin yıllarca süren seyahatlerini biz, 24 saatte bitiriverdik. Nivyorka gidip gelirken Avrupadan şimali Amerikaya, şimali Amerikadan cenubi Amerikaya, cenubi Amerikadan Afrikaya, Afrikadan Asyaya birkaç saatte geçtik, kıt'adan kıt'aya atlamak birer adımlık bir seyahat oldu. Birleşik Amerikadan bir cumartesi günü sabahleyin saat 4 te yola çıktık, orta Amerikayı, cenubi Amerikayı, Atlas Okyanosunu, Afrikayı, orta doğuyu, ön Asyayı geçmek için bir hafta kâfi geldi; ertesi cumartesi günü, saat 4 te ikinci çayını Halepte içtik. Bu, bir haftalık seyahati, rahmetli Zaro ağanın çocukluğunda yüz senede yapmak kabili olamazdı.

Şimdi bu satırları yazarken hafızamda kalan hatıra tortusunu karıştırıp duruyorum. Seyahat günlerinde dönmiyen başım asıl, şimdi dönüyor; ne yazacağımı bilemiyorum. Okadar çok memleket gezdik, o kadar çok şey gördük; o kadar çok işittik ki nereden başlayacağımı ve neden bahsedeceğimi şaşırmış bir haldeyim. Verdiğim konferanslarda, yaptığım hasbihallerde, çal çene bir geveze gibi, iki saat konuşuyorum, dilim kuruyor, çenem yoruluyor, fakat intibalarım bitmiyor. Biz gazeteciler, bazan bir mevzuu şişiririz; fakat bu defa mevzular beni ve dinleyicilerimle, okuyucularımın kafasını şişiriyor. Dikiş makinesine, daha doğrusu uçak motorüne döndüm. Evet, neden ve nereden başlayıp nede ve nerede duracağımı bilemiyorum. Bu yazıda da böyle olursa, gevezeliğimi hoş görmenizi dilerim. Size kısaca Amerikadan bahsetmek istiyorum; fakat uzun kaçırsa, beni affetmenizi rica ederim.

Birleşik Amerikada iki ay kaldık. Amerikalı dostlarımız bizim için dört aylık bir program hazırlamışlardı; eğer onların arzusunu yerine getirseydik yine Amerikayı görmemiş ve hele tanımamış olarak dönecektik; hattâ dört yıl kalmış olsaydık bile, bu, yine böyle olacaktı. Çünkü Amerika, bir memleket değil, bir kıt'adır; Amerika halkı bir tek millet değil, bir milletler camiasıdır. Yeni dünyada, kendi kırmızı derili yerlilerinden başka, Avrupa, Asya, Afrika ve Avustralya'nın kısaca bütün dünyanın insanları oturur, yaşar. Bu yüzden Amerika, yalnız garibeler memleketi değil, bir tezatlar dünyasıdır. Orada her şeyin en büyüğü ve en küçüğü, en güzeli ve en çirkini, en zekisi ve en budalası, en zengini ve en fakiri, en soğuğu ve en sıcaklığı, en âlimi ve en cahili, en ilerisi

en gerisi, en yükseği ve en alçağı, en cömerdi ve en hasisi, en doğrusu ve en yanlış, en dürüstü ve en hilkârı ilâ vardır.

Birkaç misal: Birleşik Amerikanın Nivyorktan sonra, ikinci büyük şehri olan 5 milyon nüfuslu Şikagoda telsiz telefonla teçhiz edilmiş bir polis otomobili ile, beş altı saat dolaştık. Önce en mamur ve en zengin mahalleleri, arkasından da en fakir semtleri gördük. Bir tarafta, bilmem kaç katlı muazzam ve muhteşem binalar yükseliyordu, bunların arasında 3000 odalı bir otel vardı. Yarım saat sonra geçtiğimiz öte tarafta ise, bizim teneke mahallelerindeki viran kulübelerden hiç farksız camları çerçeveleri, kırık kapıları, damları bir tarafa yalmış, «maili inhidam» berbat evler gördük.

Nivyorkun meşhur 5 inci caddesi dünyanın en muhteşem binaları ve en zengin mağazaları ile süslü, pek güzel bir yerdir. Bu caddede, yalnız Amerikan değil, dünyadaki beyaz insanların en şık ve en güzel kadınları, en iyi giyinmiş erkekleri dolaşır. Fakat bu caddeye bitişik bilmem kaçinci sokağa saptınız mı? Birdenbire gözleriniz kararır; binaların rengi, insanların yüzü hep karanlıktır. Burası sanki Amerikanın Nivyork şehri değil de, Afrika'daki Bathurst kasabasıdır. Çünkü burası, Nivyorkun zenciler mahallesi olan Harlem'dir.

Yine Nivyorkun eğlence merkezi meşhur Brodvey'de, 50 - 60 katlı, eflâke ser çekmiş binalarla iki katlı, hattâ tek katlı küçük dükkânlar, tam bir tezat ve âhenksizlik içinde, yanyana dırlar. Buranın 50.000 kişi alan spor palaslarından çıkar, fakir bir Rumun köfteci dükkânında karnınızı doyurursunuz. Eğlence yerlerinin birinde dolarlar su gibi akar, ötekinde sentler (kuruşlar) la hesap görülür.

Caddelerde fakir gazete müvezzileri, geceleri gazetelerini Allaha emanet edip giderler; herkes gazetesini alır ve bir konserve kutusuna parasını atar. Kimse bu gazeteleri ve paraları aşmaz; fakat gangsterler bankaları soyarlar. Bazı büyük hazır elbise mağazalarında satıcılar, birkaç kişiden ibarettir. Herkes beğendiği elbiseyi, asılı bulundukları yerlerden kendi numarasına ve zevkine göre seçer, bu işe mahsus oda da prova eder; beğenmezse götürüp yerine asar, beğenirse alır, hattâ giyer, üstündeki etiketi kasaya götürür, parasını verir, sonra çıkıp gider. O kalabalıkta yeni elbiseyi giyip sıvışmak ta mümkündür; fakat eğer bu aşırma sık sık yapılsaydı elbette bu çeşit mağazalar mevcut olmazdı. Bir taraftaki bu dürüstiye mukabil, öte

— Devamı 23 üncü sayfada —

Zelzelenin Niksar'da yaptığı tahribat..

Son zelzele felâketi

Yazan: Sabaheddin Sönmez

Dünya ateşe atılalıberi tek acımız var. Bütün dünya kan ve ateş içinde çalkandı: tank tekerlekleri altında çiğnenmiyen tek kasaba kalmadı; bomba yağmurlarıyla zedelenmiyen tek yapı kalmadı; harp yangınının kıvılcı-
mı ile tutuşmiyan tek çatı kalmadı; cephede veya şehirde oğlunu, anasını, kızını, babasını kurban vermiyen tek aile kalmadı. Açlığın, muhacirliğin, sefilliğin, hastalığın çeşitlisi ile kıvran-
mıyan tek kişi kalmadı.

Allaha şükür, fert olarak, millet olarak bu acıların hiç birini tatmadık; büyüklerimizin basireti, ordumuzun kahramanlığı, milletimizin birlik ve beraberliği sayesinde bu acılara daima yabancı kalacağız.

Fakat, tek acımız var: zaman zaman tazelenen, bizi canevimizden vuran büyük bir acımız var: yerdepremleri. Çalışmamız, fedakârlığımız, öngörüllüğümüz ve dürüst politikamızla; şahlanan ve kuduran harp ilâhını hudutlarımızın önünde sindirmesini biliyoruz; azgın politika hırslarını firenliyebiliyoruz; fakat, bu tabiat kuvvetine, bugünün bilgi ve tekniğinin önünde âciz kaldığı bu sinsi yer depremine bir gem vurmadık; vuramazdık.

Barış ülkemizde kendi halimizde

çalışırken, en masum uykü saatlerimizde bizi arkadan vuran, zavallı kardeşlerimizi bin bir aile hatırasile dolu olan yuvalarının enkazı arasında yaralayan, sakat bırakan, öldüren deprem bu gün-

lerde gene yer yer yurdumuzun çeşitli köselerini sarsmaktadır.

Bir dakika evvel iliklerine kadar ısınan; çatılarının altında mesut uyuyan

— Devamı 19 uncu sayfada —

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Erbaa'da harap olan bir yeri geziyor..

Yoksul Üniversite talebesi için

Kızılayın açtığı Aşevinde 1200 talebeye her gün sıcak yemek dağıtılıyor

Bir şefkat ocağı olan Kızılayın, her türlü felâket ve ıztıraplara kucaklarını açtığını, artık aramızda bilmiyen kimse kalmamıştır. Harbde ve sulhte bin bir acıyı dindirmeğe uğraşan bu fedakâr ve feragatkâr müessese, zelzele, tufan, seylâp, yangın, salgın hastalıklar, kaza ve belâlara bütün gücü ile yetiştigi gibi, yoksul vatandaşların karnını doyurmak için de bütün teşkilâtını seferber etmiştir. Harbin doğurduğu ıztıraplardan yurdumuzda da müteessir olanların mevcut bulunduğunu kabul etmemiz lâzımdır. İlaş maddelerinin azlığından ziyade pahalı oluşu, bir

Yazan: Ahmed İhsan

Edirne, İzmir, Ankara ve diğer bazı şehirlerde de, yoksul vatandaşların bol gıda almalarına çalışıyor. Ve bu teşkilât, bütün memlekete şamil bir mahiyet almaktadır.

Bir taraftan yoksul vatandaşların gıda ihtiyaçları bu suretle karşılanırken, diğer taraftan da, mekteplerde okuyan talebeler de düşünülmüştür. Üniversiteye devam eden yoksul talebe için, Üniversite avlusundaki eski postahane bi-

Lûtfi Kırdar ilk olarak tabağını uzatarak talebeye verilen bulgur pilâvının tadına bakmıştır. Müteakiben hep birlikte, büfe tarzında ayakta yemek yenilen salonda toplanılmıştır.

Üniversite Rektörü kaşığını bir kaç kere pilâvla doldurduktan sonra:

«— Bizim evde de bundan daha iyisini pişiremezler!» demiş, Vali Lûtfi Kırdar da, tabağındaki pilâvı çok lezzetli bulduğunu söylemiştir.

Aşevinde, 1200 den fazla Üniversite talebesi yemek yemektedir. Üniversite aşevi, yalnız pazar günleri kapalı bulunmaktadır ve mayıs sonuna kadar faaliyetine devam edecektir.

İstanbul Üniversitesinde bugün tahsil görmekte olan talebenin yekûnu on üç binden fazladır. Bu büyük kalabalığın içinde yoksul durumda olanlar, müşkülâtla tahsillerine devam etmek mecburiyetinde bulunanlar, bir taraftan hayatlarını kazanmağa uğraşırken, bir taraftan da yüksek tahsillerini ikmale çalışanlar mühim bir sayı tutmaktadır. Bu gibi Üniversitelilerin hayat yüklerini kısmen azaltacak olan Kızılay aşevi, sade fertlere yapılan bir hizmet değil, memleket irfanına da bir yardım mahiyetindedir. Her gün bu aşevinden sıcak yemekle karnını doyurmak imkânını bulan genç talebeler, daha iyi çalışmak, daha verimli neticeler almak fırsatını da elde etmiş olacaklardır.

Üniversite aşevinin açılışında Vali Lûtfi Kırdar, Rektör Cemil Bilsel ve diğer davetliler, talebeye verilen yemeklerden yiyorlar..

çok sabit gelirli vatandaşlarımızı müşkül vaziyetlere düşürmüştür. Hükûmetin sabit gelirli yurttaşlara yaptığı ve yapacağı yardımlar ve kolaylıklar, bunları derin bir minnet ve şükran içinde bırakırken, Kızılayın da, iyi gıda alamıyanlara şefkat elini uzatması, bütün gönülleri hoşnut etmiştir.

İstanbulun yirmiye yakın semtinde açılan Kızılay aşhaneleri, her gün yirmi beş binden fazla vatandaşa sıcak yemek dağıtmakla meşguldür. En iyi şekilde hazırlanan, en mugaddi malzeme ile pişirilen ve bol miktarda tevzi olunan bu yemekler, az gıda alan insanlar için değer biçilmez bir nimet olmaktadır. Kızılay Aşhaneleri, yalnız İstanbul şehrine münhasır değildir;

nasında çok temiz bir Aşevi açılmıştır. Bu aşhanenin açılışı büyük tezahüratla kutlulanmıştır.

Açılış merasiminde Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, Üniversite Rektörü Cemil Bilsel, Kızılay mümessili ve diğer alâkalı zevat bulunmuştur.

Aşevi Kızılay bayrakları ile donatılmıştı. Kendilerine kupon verilmiş olan Üniversite talebesi grup grup gelerek aşevinin önünde toplanmışlardır.

Bir müddet sonra da Vali Lûtfi Kırdar, aşevine gelmiştir. Kızılay mümessili İsmail Cemal, Vali ve Belediye Reisimize ocakları ve kurulan kazanları gösterdikten sonra, toplu bir halde aş dağıtılan yere gelinmiş ve burada

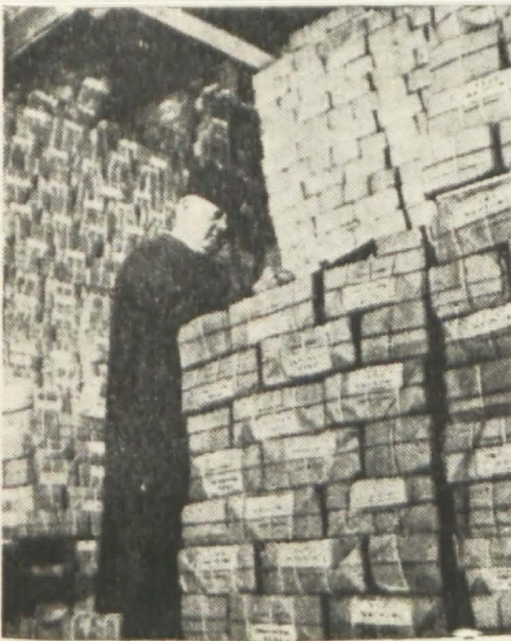
Harp Esirleri

**Yurtlarını müdafaa ederken esir düşen
betbahtlara Kızılhaç şefkat elini uzatıyor**

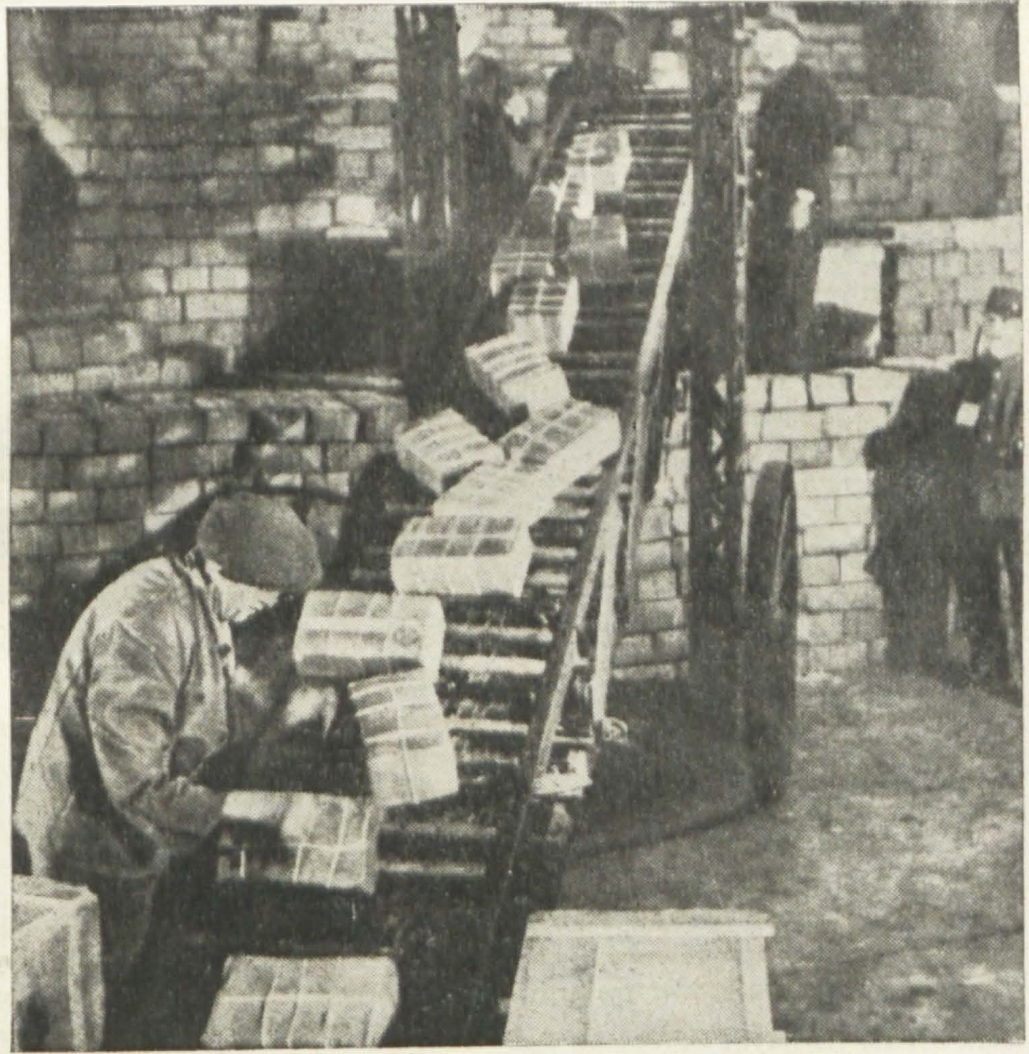
*Bu talihsiz insanlara ailelerinin gönderdikleri
küçük hediyeler İsviçrede toplanarak üsera
kamplarına sevkedilmektedir*

Yazan : Bedi KARABURÇAK

1939 harbinin başladığını bildiren topun ilk defo ateş açtığı gündenberi muharipler arasında artık pasaportun mânası kalmamıştır. Çünkü artık hudut denilen bazan mevhum, ekseriya ufak tefek işaretlerle ifade edilen arazi üzerindeki çizgiler kan ve ateş rengine boyalı canlı tablolar halinde beşerî ihtirasın ayıplarını her an gözü-müze vurmaktadır: Bu günün hudutları siperlerdir. Bombardıman, ölüm, sefaletin hükümran oldukları bu bölgelerde muhariplerin birbirlerine gönderdikleri nesneler dikenli telleri ne pasaporta, ne de hususî müsaadeye ihtiyaç göstermeksizin aşan binlerce obüs, tonlarca bomba, milyonlarla fişekten ibarettir.. İşte alabildiğine kuduran alev dalgaları içinde 3 yıldan fazla bir zamandır yanmakta olan bu talihsiz harp dünyasında ne de olsa insanı, insan olmak dolayısıyla ıftihara sevkeden taraflar aramak ve bulmak

Bir memur paketleri kayıd ve muayene ederken..

Harp esirlerine gönderilen koliler ve sandıklar depolarda sevkedilmek üzere tasnif ediliyor..

yürekleri bir müddetcik olsun ferahlatacak bir zevk kaynağı meydana getiriyor.

Filhakika, geçmişteki ve gelecekteki savaşların şahı olan bu ikinci dünya harbi müdafaasız halk kütlelerinin bombardımanlarına, denizlerin dibini boylayan binlerce ton yiyecek heba olup giderken beri tarafta açlık ve sefalet içinde can veren binlerce insana

rağmen gene insanîdir. Gözünü kan ne kadar bürürse bürüsün, kin ve haset ateşi damarlarını ne kadar yüksek bir hararetle yakarsa yaksın, Avrupalı, asırların ahlâk ve akliselimine uzun mücadeleler neticesinde hediye etmiş olduğu müşterek hasletlerini unutmamış; insanî vazife ve vecibelerinin ifasını ihmal etmemiştir. Bu sebeple düş-

— Devamı 23 üncü sayfada —

Kızılayın yoksullar için kaynıyan kazanları

İstanbululların günlerdenberi bekledikleri aveşleri bir aydanberi büyük bir başarıyla işe başladılar. Üsküdar, Lâleli, Eyüp, Karagümrük, Topkapı, Kartal ve Beşiktaşta açılan bu aşhanelerde 16.300 vatandaşa sıcak yemek verildi.

Günlerdir midelerine sıcak yemek girmemiş birçok vatandaş, bakır çalmış kalaysız kaplarını, Kızılay aşçısının bulgur pilâvı dolu kepçesine uzatırken, hem dua ediyor, hem de sevincinden gözleri yaşıyordu.

Sisli, puslu ve yağışlı bir İstanbul sabahı...

Çipil, çamurlu kaldırımlarda pantolonum ve pardösüm yarı bele kadar bir sifoz lekesi içinde, İstanbul sokaklarından Kızılay Aşevlerine yetişmek ve yüzü gülen vatandaşları görmek için koşuyorum.

Yemek alanlar kadar ve belki de yemek almıya koşanlar kadar bende de büyük bir sevinç var.

Aylardanberi olur, olmaz diye münakaşası bütün İstanbululların dillerinde dolaşan bir mevzu, bugün işte gerçekleşmişti.

İlk olarak Kızılayın Lâlelideki 2 numaralı Aşevine uğradım.

Eline bir kevgir, bir sahan, bir tencere ve hattâ bildiğimiz bir çay ibriği geçiren üst baş düşkününü bir sürü ihtiyar kadın, bastonuna dayanarak, yürümeğe çalışan ak saçlı adamlar, çocuklar, sıra ile kazana yaklaşıyorlardı.

Beni orada, Kızılayın çalışan ve fedakâr mümessili eski hukuk mezunlarından Şücaettin Özden karşıladı. Kadıköyünde oturuyormuş.

«— İlk vapurla geliyorum. Gece yarısına kadar çalışıyorum.» dedi.

— Yorucu iş, dedim.

Yazan : Faruk Fenik

— Hiç yorulmıyorum, diye cevap verdi. Kızılaya çalışan adam yorulur mu? Kızılaya hizmeti, ibadet sayıyorum.

Lâleli Aşevinde yapılan hesaplara göre 1750 vatandaş buradan sıcak yemek alacaklar.

Sıraya giren kadınlar aşçının kavurmalı bulgur pilâvına kaplarını uzatırken, ihtiyar bir kadın elindeki Kızılay kuponunu göstererek, gözleri yaşla dolu:

— Benim kabım, yok. Kâğıt getirdim koyar mısınız? dedi.

İçim sızlıyarak, kadının aldığı pilâvı avuçlıya, avuçlıya orada yiyip bitirdiğini gördüm.

Birçokları Kızılaydan kupon almadan buraya gelmişler... Elllerinde eski ve boş bir konserve tenekesi var.

— Bir parça da bana, diye yalvıyorlar.

Kızılayın şefkat dolu kucasına sığarak buraya kadar gelen bu vatandaşlar, çevrilmedi. Çevrilmedi ama kendilerine de bu kuponlardan alınması takdirde bir daha yemek verilmeyeceği bildirildi.

Kızılayın yaptığı yemek dağıtma listesine göre çarşamba günü, zeytinyağlı fasulye, perşembe günü mercimek, cuma günü bulgur pilâvı, cumartesi kavurmalı nohut, pazar günü fasulye, pazartesi günü de patates verilecekti.

Nüfus başına verilen bir kepçe bulgur pilâvında 150 gram bulgur, 10 gram kavurma, 10 gram da sadeyağ vardır.

Patates 300 gram üzerinden hesap edilmiştir. Bundan başka her yemekte adam başına 10 gram soğan, 300 gram odun, 7 gram tuz, 4 günde bir gram sabun, 4 gram da soda düşmektedir.

Kapısında eski zamanın koca bir asma kilidi asılı kileri gezdim. Kilerde bir, bir buçuk aylık erzak şimdiden stok edilmiş. Mercimek, nohut, fasulye, sabun, yağ her şey var.

Mutfak yeni bir şekle konmuş. Dört büyük kazan harıl harıl kaynıyor ve fakir vatandaşlara sıcak yemek yetiştirmek için çalışıyor.

Aşçı, bir fakirin kabına kepçesini boşaltırken yanına yaklaşarak sordum.

— Nerelisin?

— Kemaliyeliyim, dedi. Adım Mustafa. Bugünümü hiç unutmayacağım. Yemeği cebimden dağıtıyormuşum gibi seviniyorum.

İstanbulullara bir nümune teşkil edecek kadar nizam, intizam ve sıraya girmeye riayet eden bu fakirlerin arasından ayrılarak diğer aşevlerini görmek üzere çıktım. İlk uğradığım Karagümrük Aşevinde de aynı intizamı gördüm. Karagümrük Aşevinde 1000 fakir vatandaşın yemek veriliyormuş, bunların adedi daha da arttırılacaktı.

Nişancı Mehmetpaşa Camisi medresesinden verilen yemeği almak için Kızılayın Karagümrük Aşevine gelen iki ihtiyar kadın, yoldan aşağı doğru inmekte olan bir kadını durdurarak sordular:

— Kızılay fakirlere yemek veriyor mu? !..

— Evet teyze, şurada, şu gördüğün medresenin içinde..

Kadın yoluna devam etti.

— Allah Kızılaydan razı olsun..

Hayvanları sevelim, onlara acıyalım!

... Yazan: Fuat KERMAN ...

Yaradılışları itibarile insanların dununda olan hayvanlar insanların ihtiyaclarını, hizmetlerini temin için yaradılmış addolunmakla beraber bunların da bizim gibi bir can taşıdığını unutmamak gerektir. Hayvanlara karşı şefkatle muamele etmek, onları mahv ve telef etmemek, lüzumsuz yere yormamak insanlığın başlıca vazifelerinden biridir. Meşhur Fransız filozofu Fontenelle bir gün rahip Malbranche'ı ziyarete gittiği zaman salonda otururken evin gebe bir köpeği içeriye girer, ve Mablebranche'in avakları ucunda yuvarlanmaya, yaltaklanmaya başlar. Bundan sinirlenen Malbranche köpeğin iz-acatından kurtulmak ve onu defetmek için birhayli uğraşırsa da muvaffak olamaz. Nihayet hayvana kuvvetli bir tekme indirir. Tekmenin şiddetinden canı yanan köpek acı bir haykırış ile salondan çıkar çıkar ama hayvanın bu haykırışından Fontenelle'in de müteessir olduğunu gören Malbranche sanki ne var? Onun birşeyden haberi olmadığını bilmiyor musun? demesi üzerine Fontenelle hayretle onun da insanlar gibi aynı uzviyete, aynı hassasiyete malik olduğunu, onun da tesirati hariciyeden müteessir olduğunu söy-

ler ve insanlara bu kadar faydalı olan bu hayvanlara şefkatle muamele etmenin insanî bir vazife olduğunu ilâve ederek muhatabını susturur.

Zulmü, fenalığı kendisine itiyad edinmiyen her insan hayvanların ıztıraplarına karşı hissiz kalamaz. Onların

— Devamı 22 nci sayfada —

Bir şefkat kurumu içinde

Bir Şefkat Yuvası

Yazan: Muhittin Himmetoğlu

Buca sağlık kampından bir görünüş..

Şefkatin hududu mu var? Kızılay Kurumu kollarını görünür görünmez felâketlere, harp ve barış muhtarilerine, sınır içi ve sınır dışı kardeşlerine açarken bir gençlik teşkilâtı belki düşünülmemiştir.

Gençlik kurumu, gitgide büyüyen çoğalan kollar ve bu kolların artan yavrularıyla memleket çocuklarının muhtarip talihlerini yenmeğe çalışıyor. Bakımsız, gıdasız, havasız ve hayatsız küçükler gençlik kurumunun kucağında gıda, şefkat, ışık ve hayat buluyorlar. Yakın yıllarda bir iki okulda bir iki kol halinde başlayan yardım teşkilâtı bugün 4826 kol ve 180.000 üyeyi bulmuştur. Bu rakam, yarına göre belki bir ideal değildir. Fakat düne göre heybetli, bugüne göre de sevinçli bir manzara halinde yüzümüze çarpmaktadır. Ne kadar küçük bir himmet: Henüz yavru denecek küçük okullardan daha olgun ağabeyleri olan büyük okullara kadar hepsi okullardaki kardeşlerine yardım için ufak bağış kolları açılıyor. Bu kurumların küçük ve genç üyeleri muayyen zamanlarda taahhüt ettikleri para yardımlarının yarısı bakıma ve sağlığa muhtaç olanlara verilmekte ve diğer yarısı da merkeze kadar iletilmektedir. Merkez sanki bir aktarma vazifesini görerek aynı

paraları işe yarar bir tarzda muhtaç ve hasta, sıhhati sarsıntıda olan çocuklar için sarfetmektedir.

Kurum İstanbul mintakası içinde açılan kamplardan sağlık kampı halinde idare edilenlere para yardımı yaptığı gibi Adanada Bürücek yaylasında son yıla kadar sağlık kampları açarak zayıf bünyeli çocukların sağlığı için çalışmış ve yine Kocaeli bölgesinde «Hereke», Ege bölgesinde Ege halının şükrana lâyık geniş yardımları

ile Bucada da yeni bir sağlık kampı açmıştır.

İzmir, Aydın, Manisa ve Denizli civarından getirilen 164 zayıf bünyeli çocuk kırk beş günlük bir kamp hayatından sonra gülbüzleşerek sevinç, sıhhat ve neşe yüküyle dolu olarak memleketlerine dönmüşlerdir. Bilhassa bunlardan kırk dördü sıtmadan kurtarılmış, iki veremli çocuk hayata daha kolay mukavemet edecek kuvvetli bir bünyeye sahip kılınmıştır. Aynı şekilde yüz zayıf çocuk Hereke kampında sıhhate ve gülbüzlüğe kavuşturulmuştur. Bunlardan başka okullarda zayıf, verem ve vereme müsait çocuklarımızın tedavi ücretini veremiycek olanlardan büyük bir kısmını sanatoryom ve prevantoryomlarda tedavi ücretleri verilerek sağlıklarına çalışılmıştır.

Gençlik teşkilâtı sade şefkatli bir yardım kurumu olmak bakımından bile takdire değer. Ayrıca taşıdığı şu mâna ve ifade ettiği şu kutsal manzara bakımından da övünmeye değer. Henüz yavru denecek çocuklara, kardeşlerine yardım kollarını açmak ödevini aşıyor ve bundan doğan huzuru ve vicdan rahatlığını tattırıyor. Milletler arası bütün jönyör (Kızılhaç gençlik) teşkilâtı ile münasebetlerde bulunan bu küçük kurum ne çok mânidardır.

Çocukların öğle istirahati..

Yurdda KIZILAY

Cemiyetimiz, Yunan Kızılhaçının açacağı verem payvonları için 100 yatak ve teferruatını yardım olarak Kızılhaç'a göndermiştir.

Çorum vilâyeti yersarsıntısı felâketzedeleri için 500 kilo çivi ve Balıkesir'in Bigadiç ve Gölcük nahiyeleri felâketzedelerine 2.000 lira ile 500 çadır, ayrıca 200 metre küp kereste, 4 ton çivi, bir sandık çay yardımı yapılmıştır.

Vezirköprü'de su baskınından zarar görenlere cemiyetimiz 1.000 lira para yardımında bulunmuştur. Kırkağaç'ın Karacakaş, ve ayrıca Çobanlar ve Eğridere köylerinde yersarsıntısından zarar görenlere 150 çadır gönderilmiştir.

Demirci kazasının Karabınlar köyünde evleri yananlara 1000 lira, Konya'da açılan aşevlerine 4.000 lira para yardımı yapılmıştır. Ayrıca Çorum vilâyeti felâketzedelerine 4.000 lira para yardımı ile 1.400 çadır ve 1.000 kilo çivi ve Amasya felâketze-

delerine 200 çadır göndermek suretile yardım yapılmıştır.

Cemiyetimiz Erzurum'da fakir talebeye açılacak pansiyon için kırkar adet olmak üzere yatak, yastık ve battaniye yardımı yapmıştır.

Kışın muhtaç halka yapılacak yardımlar için İzmir Merkezimize 50.000 Bursa merkezimiz emrine de 18.000 liralık bir yardımda bulunulmuştur. Ayrıca Ankara merkezimiz şefkat yurdu masraflarına karşılık olmak üzere de 15.000 lira para yardımı yapılmıştır.

M. Kemalpaşa Kızılay şubesi çok nüfuslu altı köyden mürekkep bir bölge merkezi olan Voyvoda köyünde 100 fakir çocuğu sünnet ettirerek entari meyve ve hediyeler vermiştir. Ayrıca bu çocukların annelerine yemek ve muhtaç olan 70 kadına da başörtü tevzi etmiştir. Bu yerinde yapılan yardımlardan dolayı şubemiz reis ve idare heyetine teşekkürler deriz.

Edremit tahta köy ve Zeytinli halkı tarafından Bigadiç ve civarı yerdepren-

mesinden zarar görenlere 865,50 lira para yardımında bulunmuşlardır.

İzmir merkezimiz idaresinde bulunan iki çeşmelik ve Karşıyaka dispanserlerinde 1 inci teşrin, ikinciteşrin ve birincikânun 942 aylarında 4326 hastaya bakılarak tedavileri yapılmıştır.

Cemiyetimiz, Erbaa, Samsun, Lâdik kazaları yer sarsıntısı felâketzedelerine aşağıdaki nakdî ve aynî yardımlarda bulunmuştur.

10.000 lira Tokat merkezimize
4.000 » Lâdik şubemize
10.000 » Samsun merkezimize
5.000 » Sıhhat Vekili elile Tokat valiliğine

29.000 liradır.

Aynî yardımlar:

1.500 det çadır
500 kilo zeytin
1.000 » Şeker
45 » Çay
500 Adet battaniye
1.000 » Don
1.000 » Gömlek
100 » Manto

— Devamı 23 üncü sayfada —

Erbaadaki zelzele felâketzedeleri, Kızılay tarafından gönderilen çadırların önünde..

İsveç Kızılhaç Cemiyetinin çalışmaları:

Harp felâketinden müteessir olan bazı memleketler ahalisine İsveç Kızılhaç cemiyeti tarafından yapılan yardım çalışmaları bu nüshalarda yazılmıştı. 1942 senesi üç ay zarfında cemiyetin yaptığı, çalışmaların kısa bir hulâsasını bugün neşrediyoruz:

Yunanistana yapılan yardım işi hakkında muhasım memleketler nezdinde cereyan eden müzakereler bitmiş olduğundan ayda 15000 ton buğday, yiyecek ve ilaç gibi maddeleri Kanadadan Yunanistana getirecek 50.000 tonluk sekiz İsveç vapurunun seyrine

Bir hasta bakıcı ameliyata hazırlanıyor.

Bu arabalar hem sedye hem de seyyar hastane vazifesini görür. Amerikada kullanılmaktadır. Bu arabalar sayesinde harp meydanlarında yaralananlar en kısa bir zamanda hastanelere götürülür. Bu arabalar İngilterede, İskoçyada ve Avustralyada da kullanılıyor.

müsaade edilmiştir. Tutulan bu vapurlardan üç tanesi Montreal'e hareket etmek üzere Götebarg'ı terketmişlerdir.

Harpten harap olan beş şehirde İsveç Kızılhaçı tarafından tesis edilen çocuk evleri ayda 6000 kuron sarfetmek suretile idare olunmaktadır. Merkez komitesi yeni bir ev daha kurmak için toplanan millî iane yekûnundan 80.000 kuron çekmiştir.

İsveç Kızılhaç cemiyeti bundan başka 812 Norveçli çocuğun bakımlarını temin hususundaki çalışmalarında devam etmektedir.

İsveç Kızılhaçı Finlandiyalı harp malûllerile de meşgul olmaktadır. 1941 ve 1942 senelerinde parlamento tarafından kabul edilen 1.900.000 kuron tahsisat malûllerin tedavi edildikleri muhtelif hastahanelere verilmiştir.

Finlândiyada açılan millî iane, Helsinki'de bulunan Finlandiya Kızılhaç hastahanesine bir hayli reçel, altı hasta sandalyesi, bir röntgen cihazı ile cerrahî âletlerin İsveç Kızılhaçı tarafından gönderilmesini temin etmiştir.

İsveçte Kızılhaçla birlikte çalışan bir çok imdat komiteleri bir hayli para toplamış ve toplanan bu paralarla Fransa ve Belçikaya vagonlarla çamaşır ve kâğıt göndermiştir. Belçikaya yardım komitesi muhtaç çocukların bulundukları Spa'da bir kantin ile bir yurt açmıştır. Fransaya yardım komitesine gelince bu komite Paris ile birkaç büyük şehirde çocuklar için bir takım yurtlar, kantinler vücuda getirmiştir. Zarurî yiyecek maddelerini harîçten tedarik etmek ve satın almak

KIZILHAÇ DÜNYA

Bir hasta bakıcının şefkat dolu

mecburiyetinde kalan bu iki komite bu işlerin idaresini İsveç Kızılhaç cemiyetine teretmek istemiştir.

Sivil Polonya halkı için Birleşik

HAC SINDA

Yaralı bir asker minnetle bakıyor.

Amerikadan gönderilen giyecek eşyasını İsveç Kızılhaç cemiyeti alâkadarlara göndermeği taahhüt etmiştir. İlk irsalât 1000 paketten ibarettir. Yiye-

cek kolileri Almanyada bulunan Polonyalı harp esirlerine gönderilmiştir. Geçen yaz İsveç Kızılhaç cemiyeti Varşovadaki çocuk evlerine 2700 kilo pamuk, 80.000 kilo krepten yapılmış iç elbisesi göndermiştir.

Birleşik hükmetlerin üç sene içinde yaptığı yardımlar:

Harp felâketinden zarar gören memleketlerdeki kadınlar ve çocuklara Amerika Kızılhaçı tarafından yapılan yardımları evvelki nüshalarımızda neşretmiştik. Üç harp yılı içinde büyük mikyasta yapılan yardımların kısa bir hulâsasını vermek bizim için pek ehemmiyetli ve alâkalı bir mevzu teşkil etmektedir. Avrupa, Asya ve Afrika üç kıt'ada 20 milyon insan yardım görmüş ve bu yardım 60 milyon dolara mal olmuştur.

Rusyada sivil halka karşı Amerika Kızılhaçının yaptığı yardım dört milyon dolar masrafı mucip olmuş ve bunun üçte ikisini ilâç ve hastahane malzemesi teşkil etmiştir. Giyecek, ayakkabı ve 125 milyon kilodan fazla sabun, gönderilen yardım maddeleri arasındadır. Bütün bu maddeler kadınlar ve çocuklara dağıtılmıştır. Büyük Britanyaya gönderilen ve mübayaası 33

— Devamı 22 nci sayfada —

~ Kızılhaç evinde hemşire ve köpeği. ~

İyi havalandırılmış ve aydınlatılmış bir hastane çadırı. Bu çadırlar 20 yatak alacak kabiliyettedir. İngiltere ve Almanyada kullanılmaktadır.

Bizde okuma zevki ve Kitap

Yazan: Ahmet Hidayet

Şu hâdiseyi zaman zaman hem dudaklarımda tebessümler, hem de kalbimde acılarla hatırlamaktan kendimi alamam. Harf inkılâbının aşağı yukarı ilk yıl dönümünü idrâk etmiştik. Memlekette taraf taraf çalışan muallim ekipleri işlerini bitirmişler, halkımızdan bir kısmına yeni yazıları öğretip belgeler vermişlerdi. Vazifeden dönen bir muallim bana gülmekten katılarak anlattı :

— Yeni harflere ait tahsillerini benimle birlikte yapmış olan köylülerden bir kaçına ertesi gün hükûmet konağının kapısında tesadüf ettim. Selâmlaşıp konuştum. Sırtarak hep birlikte «Sana rasgeldiğimiz çok iyi oldu, dediler, artık su gibi okuyup yazıyoruz, kaymakam beye sor bakalım, hükûmet bize ne hizmet verecek, kaçır kuruş maaş bağliyacaktı?»

Vaka, hiç şüphesiz sade komik değildi. Oldukça fecidi. Fakat zavallı köylüler okuyup yazmayı sırf maddî bir kazanç vasıtası, devlet işlerini döndürmeğe yetecek bir kudret kaynağı telâkki etmekte mazurdular. Çünkü o zamana kadar yüzde doksan dokuz münevver aynı zihniyeti besliyordu. Belki bugün de kendini aydın sayanların yüzde seksen sekizi hâlâ o kafadadır.

Değil okuma yazma, hattâ en yüksek mektep tahsili bile, bir vatandaşın çalışma hayatına atılabilmesi için yaptığı ilk hazırlıktır. Kendisini seçtiği meslekte, tuttuğu işte muvaffak edecek olan şey ise, hiç durmadan o mevzuai edineceği yeni malûmatdır. O malûmatın belki onda birinin tecrübe ile iktisap olunmasına karşılık onda dokuzu tetkik ve araştırma ile elde edilebilecektir. Bu, madalyonun bir tarafı, geçim ve maiyet safhası. Bir de ruha ve zevke ait ciheti, faslı var..

Ruh, ister mânevî ve esirî bir mevcudiyet olsun, isterse dimağımızın mihanikî faaliyetinin yarattığı maddî bir varlık olsun, tıpkı bedenimiz gibi bir takım gıdalara muhtaçtır. Ancak onlarla geçinecek, gelişecek, tekâmül edecektir. Sonra insan dünyaya sade çalışmak için gelmiş bir makine değildir. Arasına dinlenecek, oyalanacak,

kendi cinsinden olanlarla konuşacak, fikir teati edecektir. Bu da bir takım tecrübeler, melekelerle hasıl olabilir. En basit tabiat manzarasından bile zevk duymak, vaktile birçok manzaralar görmüş olmaya, onlara ait bir takım eski, yerleşmiş ihtisasları bulunmaya mütevakıftır.

Bir mahzende kapatılarak büyütülmüş bir adamı ansızın Boğaziçinin en hâkim tepesine çıkarınız, etrafına bakındığı zaman ancak hayret duyar, hiç bir bediî zevk ve heyecan hissetmez. Güzel sanatlara ait tahassüslerimiz de hiç şüphesiz böyledir. Ancak dinlemeğe alıştığımız musiki parçaları, seyrine itiyat peyda ettiğimiz resimlerle, sık sık okumaktan geri kalmadığımız tarzda eserlerle haz ihtiyacımızı tatmin ederiz. Seviyemizden aşağı olanlarla alay ederiz, eriştiğimiz dereceden yüksek olanları anlayamayız. O halde okumanın mesleğimize ve hususî işlerimize ait meseleleri halletmek ve tekemmül ettirmek kadar, beşerî varlığımızın diğer bir cephesini yaratacak, düşünme, duyma kabiliyetimizi arttıracak bir vasıta olduğu kendiliğinden meydana çıkıyor demektir.

Lâkin bu hakikati bir çok vatandaşlar henüz idrâk edememişlerdir. O hususta da sırf kendilerini suçlu görmek haksızlık olur.

Çünkü şimdiye kadar aile içerisinde ve mektepte çocuğa okuma zevkini veremedik, tattıramadık. Kaçımızın evinde muntazam bir kütüphane var? Kütüphaneden vazgeçtik, sıra ile üstüne beş on kitap dizilmiş bir raf var? Bu yoksuzluğun bir bütçe darlığından neşet etmediğini hepimiz biliriz. Çünkü kitapsız evlerin ekserisinde boşuna birçok masraflar yapılır, içki içilir, kumar oynanır.

Talebenin hevesle, zevkle okuyacağı kitapları toplayarak bir kütüphane vücuda getirmiş mektep idarelerimiz parmakla gösterilecek kadar azdır. Halkevleri, halk okuma odalarının sayısı dahenz ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır.

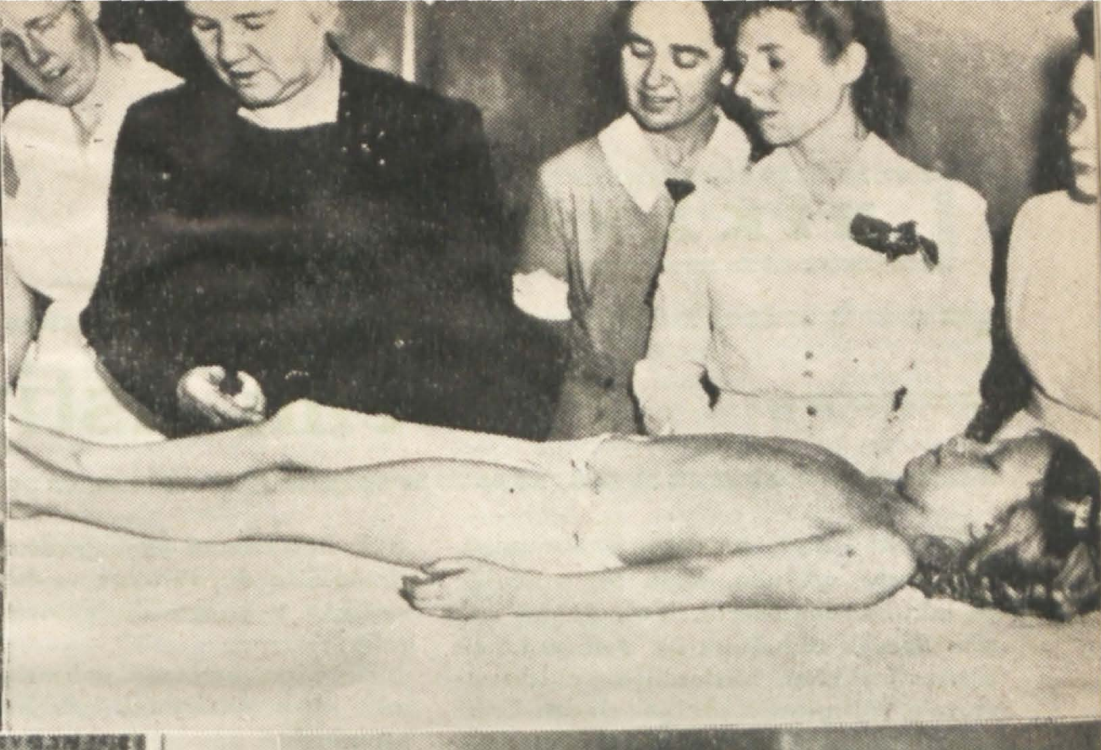
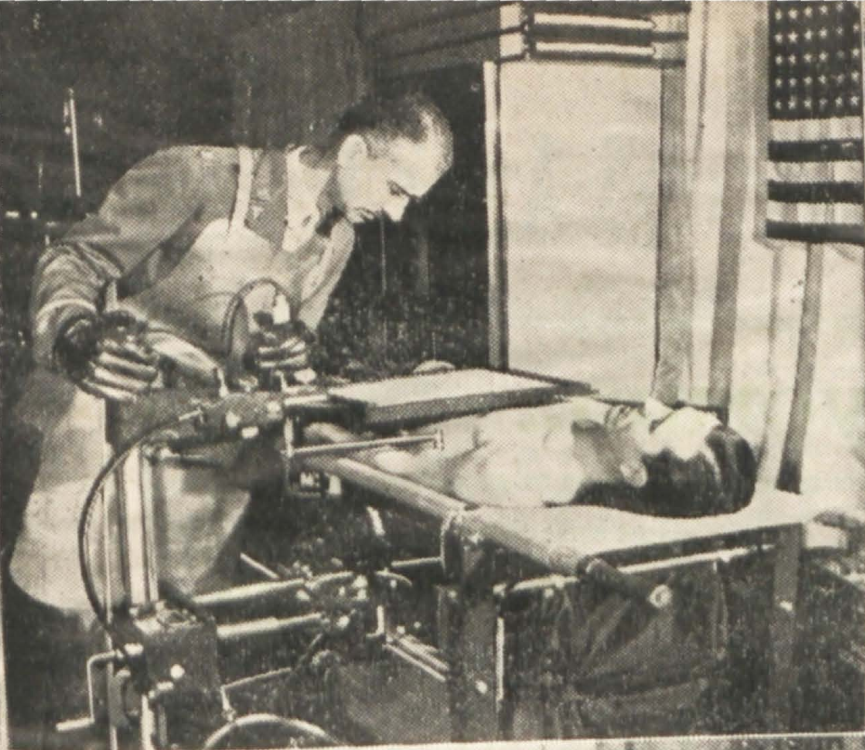
Bir memlekette okuma zevkini yaratmak sade paraya, bütçeye istinat ederek başarılabilecek işlerden değildir.

Terbiye, görenek esaslarına dayanarak o an'aneyi kurabilmek gerektir.

Yabancı diyarlarda bütün nakliye vasıtalarında ellerinden kitap düşmeyen kalabalık bir halk kütlesi göze çarpar. Bizde bu alışkanlık yeni başladı, pek ağır ilerliyor.

Okuma zevkinin aramızda yayılmasında bir noktadan da tarihi bazı «mukadderat» âmil olmuştur. Ecdadımız ilk zamanlar tahsile, tettebbüe hayatta büyük ehemmiyet vermişken sonraları onu ihmal etmişlerdir. Garpte «Renaissance» başladığı anda biz cehaletin propagandasını yapmağa koyulmuşuz. Kızlarımızı, kadınlarımızı dostu ile mektup alış verişine girer, diye okuyup yazmaktan menetmişiz. Bir de, matbaacılığın bizde Avrupadâkinden ancak üç asır sonra teessüsü ağlanacak bir haldir. Saltanat devrinin Üçüncü Selimden sonraki padişahları tarafından takip edilen maarif siyasetleri bir gösterişten ibarettir. Abdülhamit devrinin ise kahredici maarif ve okuma düşmanlığı malûm.. Arap harflerinin bu işe ne deerce engel olduğunu da izaha girişmeğe ayrıca lüzum yok. Bu bedahetler, kitaplarda, mecmualarda ve gazetelerde çok yazıldı, konferanslarda çok söylendi. Bu yolda ancak yirmi senedir sistematik bir gayret sarfolunuyor. Mektepler çoğaldı, okur yazar fazlaştı. Okuyucu arttı. Resmî, hususî neşriyatın sayısı günden güne yükseliyor. Hattâ gençlerimizde okuma muhabbetini arttırmak, neşriyat âlemini canlandırmak için 1932 de bir «Kitap sevenler cemiyeti» tesis olundu. 1934 de bir «Matbuat kongresi» toplandı. Orada gazete, mecmua, kitap sürümünün azlığına çareler bulmak, yayın işlerini düzeltmek, gazeteciliği muharrirliği meslek haline koymak için yapılması lâzımgelen bütün şler hakkında uzun uzadıya müzakelerde bulunuldu. Muhtelif senelerde İstanbulda, Ankarada kitap sergileri açıldı. İzmir fuvarında kitap pavyonuna ehemmiyet verildi. 1938 deki «Neşriyat kongresi» de bu yoldaki hevesleri ve gayretleri epeyce arttırdı. Fakat kararlardan, dileklerden ancak bir kıs-

— Devamı 18 inci sayfada —

Çocuk felci

Yukarıda solda: Amerika ordusunun tıp teşkilâtı yeni bir röntgen cihazı üzerinde tetkikler yapmaktadır. Bu cihaz, vücutta kalmış olan kurşunların yerini 40 saniyede göstermektedir. Sağda: Felce uğrayan çocukların adaleleri her gün harekete getirilmeli ve bu muntazaman tekrarlanmalıdır. Ortada solda: Yeni tedavi usulü ile takallüs etmiş adalelerden kısa bir zamanda büyük değişiklikler hasıl olmaktadır. Sağda: Yeni usule göre çocuk bir şiltenin üzerine yatırılmış ve şilte ile çocuğun bacakları arasına bir tahta konmuştur. Altta: Madam Kenny'nin usulü ile sıcak kompresler her iki saatte bir felce uğramış uzuvlara tatbik edilmelidir.

başlamıştır.

Çok iyi netice veren bu yeni usulün tamimi için Amerikada her tarafta birçok klinikler açılmış ve bütün hastabakıcılara öğretilmiştir. Hastabakıcı Kenny bu usulü bulmak için tam 30 sene tetkiklerde bulunmuştur.

Amerikada hastabakıcı Kenny çocuk felci tedavisinde gösterdiği şefkatli hizmetlerinden dolayı takdim almıştır.

54 yaşında olan hastabakıcı Kenny çocuk felci tedavisi için yeni bir usul bulmuştur. Madam Kenny'nin bulduğu

usul şimdiye kadar yapılmakta olan felce uğramış uzvu tahta ve alçı kalıplarla düzgün tutmak yerine sıcak kompres ve adaleleri işletme tedavisidir.

Madam Kenny kendi bulduğu tedavi usulüne Avusturyada hastahane ve doktor bulunmayan üçra bir yerde

Annemi istiyorum..

Küçük Turgut annesini kaybetmişti. Ona: «Annen, uzun bir yolculuğa çıktı..» demişlerdi. Yolculuğun ayrılık demek olduğunu ilk defa anlayan Turgutun yüzü birdenbire ciddileşirmiş, bakışlarını, ihtiyar dadısı Emine nineninkiler kadar keder bürümüştü.

Turgut birkaç defa nineyi mutfakta ağlarken görmüştü. Ona sokularak:

— Nen var nine; ağlıyor musun?

Diye sormuştu. Fakat o, her seferinde:

— Hayır yavrum ağlamıyorum.. Hiç bir şeyim yok.. Belki gözüme toz kaçmıştır..

Diye gözlerini ondan kaçırmış ve gizlice yaşlarını kurulamıştı.

Bazan da ninenin bakışlarını üzerinde hissederek dönerdi. Fakat nine çocuğun döndüğünün farkına varmayacak kadar dalmış olurdu. O zamanlarda, Turgut onun gözlemini hep yaşlı bulurdu. Bir kere de ona:

— Nine, annem yakında gelecek mi? diye sormuştu..

Emine nine hiç cevap vermemiş, yine gözleri buğulanmıştı..

Turgut bir daha nineye hiç bir şey sormamıştı. Yine eskisi gibi, fakat durgun durgun hiç sesini çıkarmadan, gü-rültü yapmadan oynamaya başlamıştı.

Dilini dişlerinin arasına sıkıştırarak uzun uzun uğraşüyor, küçük tahtalardan evler, köprüler, camiler meydana getiriyordu. Kurşundan askerlerini yaptığı caddelere diziyor.. Pençerelere küçük bayraklar asıyor ve bazan heyecanla arkaya dönerek:

— Anne.. Bak nasıl? diye bağırdığı oluyordu.

Her zaman annesini elinde bir kitap veya bir örgü olduğu halde görmeğe alışık olduğu koltuğa gözleri değince şaşkınlıkla ürperiyor, onun solgun dudakları ile gülümsiyerek:

— Ne kadar güzel yapmışsın yavrum..

Diye sesini duymayınca annesinin «uzun bir yolculuğa gittiğini» hatırlıyordu..

O zaman, Turgut kurduğu yapıları yıkıyor, askerlerini kutularına koyuyor, içini çekerek ayağa kalkıyor.. Bir şey arayan ve aradığını bilmiyen bir adamın halile mutfaka, oradan salona, oradan yatak odasına gidip gelmeğe başlıyordu. Bir an bakışlarını ninenin,

artık her zaman yaşlı görmeğe alıştığı gözlerinde durduruyor ve hep aklında yaşayan o sorgu dudaklarına kadar geliyor:

— Nine, annem yakında gelecek mi? diye sormamak için kendini güc tutuyordu.

Sormak neye yarardı ki? Nasıl olsa ninenin cevap vermiyeceğini biliyordu.

Turgut tekrar salona dönüyor, annesinin her zaman oturduğu koltuğun önünde diz çökerek başını kenarına dayıyordu.. O zamanlar, ona başını annesinin dizine dayamış gibi gelir, içini yavaş yavaş sonsuz bir haz ve sevinç kaplardı.. Birçok akşamlar, onun sessizliğini merak ederek işini bırakarak gelen Emine nine Turgutu orada, dudaklarında mesut bir gülümseme ile uyuya kalmış bulurdu..

Turgutun annesi artık hiç gelmiyecekmiş.. Babası söyledi ve:

— Çocuğum, sana başka bir anne getireceğim.. Onu seveceksin değil mi? diye sordu.

Ve birkaç gün sonra da eve genç bir kadın getirdi.. Şimdi salonda sobanın yanındaki koltuğa hep o oturuyor..

Cesaret edebilse, Turgut onun yüzüne «Hırsız» diye haykıracak.. Fakat bir türlü cesaret edemiyor.. Annesinin koltuğunu, annesinin dikiş kutusunu, annesinin kitaplarını hep o aldı.

Ama hiç bir zaman annesinin çocuğunu alamıyacak.. Turgut onu hiç sevmiyor, hiç sevmiyecek.. Ona hiç bir zaman «Anne» demiyecek..

Onu ilk gördüğü zaman Turgutun rengi birdenbire öyle uçtu, birdenbire gözleri öyle karararak başı dönmeğe başladı ki âdeta yerinde sendeledi. Babası onun bu halini görerek kucağına aldı ve:

—Nen var Turgut? Ne oluyorsun? diye sordu. Bu annen de seni çok sevecek.. Ama senin de yaramazlık etmemen lâzım.. Olur mu?.. Haydi şimdi git de annene bir yanak ver bakalım.

Ve genç kadın onu babasının kucağından almak istediği zaman Turgut kurtulmak için var kuvvetile çabalayarak, avaz avaz:

— Sen benim annem değilsin.. diye haykırdı. Ben kendi annemi istiyorum.

Yazan: Ş. Taylan

O zaman babasının bakışları birden sertleşti.. Genç kadının gözleri, tıpkı Emine nineninkiler gibi buğulandı. Çocuğun saçlarını okşayarak titreyen bir sesle:

— Bana Nerime abla dersin olur mu Turgut? dedi..

Turgut ona ne «Nerime abla» ne bir şey dememiye karar vermişti. Vahşi bakışlarla onu süzdü ve hiç cevap vermeden odadan kaçtı..

O gündenberi Turgutun rengi hep uçuk.. Bakışları hep vahşi ve ürkek.. Artık tahtadan evler yapmıyor. Emine ninenin peşinde gölge gibi dolaşıyor.. Ve o:

— Çocuğum senin mutfakta ne işin var? Haydi salona gitsene..

Dediği zamanlar salona giderek pençereye başını dayıyor, saatlerce dışarısını seyrediyor.

Nerime abla onun yanına yaklaşıp:

— Turgut.. diyor, bak hâlâ sütünü içmedin...

— Sen bana karışma..

— Ama yaptığın doğru değil Turgut. Sen hiç bir ablan olsun istemez mi idin.. Anneni çok sevdiğini biliyorum. Ben de onu seviyorum.. Ama benimle böyle konuşursan, anneni üzersin. Bak düşün bir kere.. Böyle sütünü içmediğin, oyun oynamadığın zamanlar annen üzülmez mi idi?.. Annenin, senin bütün yaptıklarını gördüğünü düşün.. O, benim seni sevdiğimi, senin iyiliğini istediğimi de biliyor.. Sen de beni biraz olsun sevmeye çalışsan...

Fakat Turgut daha fazla dinlemeğe tahammül edemiyerek:

— Git buradan. diye bağıyor.. Sen annemin yerini aldın. Git.. Seni istemiyorum..

Nerime abla onu azarlamıyor. Yine gözleri buğulanıyor. Hiç sesini çıkarmadan dönüyor.. Ve Turgutun annesinin koltuğuna oturuyor..

Turgut adamakıllı zayıfladı. Yanakları çukura battığı için gözleri daha iri görünüyor.. Ve bu gözlerde ağır bir keder var.. Bir çocuğun dayanamayacağı kadar ağır bir keder..

Türklerde Spor ideali

Yazan: Nüzhet Baba

Eski asırlardanberi,, daha orta Asyada yaşarlarken bile Türkler beden terbiyesi mefhumunda kendilerine mahsus bir ideal yaratmışlardır. Bu ideal; beden terbiyesinin kuvvetli bazı ve bacaktan ibaret olmayışı şeklinde ifade edilebildiği gibi, zekâyı ve mahareti de kuvvetle birlikte inkişaf ettirmeyi yararıyan idmanlara itibar etmemek formülile de anlatılabilir. Yani işe yararıyan, bir faydaya yararıyan kuvvetin beyhudeliğini Türkler belki de her millettten önce sezinleyen cemiyeti teşkil etmişlerdir, dersek bir mübalâğaya sapsmış olmayız.

Yine orta Asyada yaşarlarken dahi Türklerin sporun karakter ve insanlığı yükselten vasıfları kuvvetlendirici ve inkişaf ettirici veçhesini kavramış olduklarını görürüz. Hattâ toplu oyunlara ve fertten ziyade takımın galibiyetini belirten sporlara meyledişlerinin hep bu yüzden olduğu da kat'iyetle iddia olunabilir.

Orta Asyadayken Türkler en çok at üzerindeki sporlara ve ava merak etmişlerdir. Bunun böyle oluşu daha ziyade ahval ve şeraitin ilcaatına hamlolunmamalı ve iptidai cemiyetlerde atın ve avın maişet medarı birer vasıta olduğu zahabına kapılınmamalıdır. Çünkü Türklerin tavattun etmiş oldukları Orta Asya ve buraya civar toprakların nebat ve mevaşi zenginliği bakımından bugün bile dünyanın hiç bir yerinde görülmiyen zengin standartlara sahip olduğuna şüphe yoktur. Dünyaya yayılan sesa nebat ve birçok canlı hayvanların ilkönce Orta Asyada büyütüldüğüne ve üretildiğine dair olan kanaat artık münakaşası kapatılmış hakikatler arasına girmiştir. Gerek Orta Asyada gerekse bu ülkenin küçük bir minyatürü olan küçük Asyada Tür-

kün ata olan ihtiyacı artmış eksilmiş değildir. Buharlı ve motörlü nakil vasıtaları icad olunmadan evvel atın uzun mesafeler için en seri vasıta olduğu gibi en heyecanlı sporların da yine başka vasıtalar, yani motör, tayyare, yelken ve saire gibi vasıtalar yokken yine at üzerinde yapıldığı aşikârdır. İşte maharet ve heyecanı birleştiren sporlara Türklerin inhimaki hem fitri hem muhit ve hayat şartları itibarıyla sürükleyici olmuştur.

At üzerinde heyecanlı sporlardan Türklerin çok eski zamanlardanberi tatbik ettikleri spor «Gök börü» adını verdikleri at üzerinde avı takip ve yakalamaktır. Bugün Fransızların «Chase à cours» tesmiye ettikleri ve Avrupadan ziyade İngiltere ve bilhassa aristokrasi arasında müthiş revaçta olan zağarla av peşinde atlı koşuya eski Türklerin yalnız erkekleri değil kızları ve kadınları da iştirak ederlerdi.

Daha sonraları, Orta Asyadan kopup sonsuz bir sel gibi asırlarca küçük Asyadan, Mezopotamya ve oraya civar memleketleri, Afrikayı ve Avrupanın şimdiki hâdiseler arasında cenubi şarkî diye anılan kısımlarına sırf küçük Asyaya ön karakol vazifesi gördürmek için zaman zaman akıncı ve heyeti seferiye gönderen Türkler atı; bu akıncılarının işlerine en çok yarayan vasıta olduğunu gördükleri için de çok sevmişlerdir. Nihayet at ve av sporları en seri de olsa, motörlü ve cansız vasıtalı sporlardan heyecan bakımından her zaman daha yüksek olduğu için de Türkler ata ve ava bir devlet işi mahiyetinde ehemmiyet vermişlerdir.

Av nevilerinde Türk şahin, sungur, atmaca ve saire gibi kuşlarla av yakalamak yahut köpekle at üstünde av kovmak veyahut yine at üstünde okla vahşi hayvan avlamak gibi sporlarda da çok ileri gitmişlerdir. Türklerde av menakibi, av usulleri ve av vasıtalarına ait edebiyat ta zengindir. Eski padişahlardan bazıları da ava çok merak sarmışlardır.

Türklerde tabii olarak ok ve yay sporları şahin ve bunlar gibi kuşlarla avlanmak ancak av tufeginin icadından sonra inhitata başlamıştır. Fakat bilhassa kemankeşlik gibi en modern anlamında dahi spordan beklenen fizik ve moral en büyük ve en yüksek kıymetleri birleştirmiş olan bir spor millet mikyasında bu kadar tutulmuş olduğu için ihyası yoluna gidilmek lâzımdır. Birleşik Amerikada ve hattâ Avrupada bilhassa Almanyada bu spora dönmek için büyük bir hareket vardır. Birleşik Amerikada şimdi yüzlerce okçuluk kulübü vardır. Yakında golf ve tenis kadar üzerine düşüleceği tahmin olunmaktadır.

Şahin ve atmaca ile avlanmak karadeniz sahillerinde ve memleketin başka yerlerinde hâlâ halk tarafından çok sevilen ve tatbik olunan bir spordur. Hattâ Kastamonide ve daha başka yerlerde «Şahinciler kahve» leri, yani halk kulüpleri mevcuttur.

Bütün bunlar gösteriyor ki, en eski Türklerden tutun da tarih boyunca Türklerde beden terbiyesi mefhumları; en geniş mânasında ferdin âzamî inkişafına ve beden terbiyesinden öküzkuvveti maksut olmadığına ve nihayet beden terbiyesinin fikir terbiyesinden ayırt edilmez ve bu terbiyenin bir tamamlayıcısı olarak kabul edilmek zâretine en kuvvetli delillerle bağlıdır.

Nerime ablanın bütün gayretleri boşa gidiyor.. Ne yapsa o gözlerin bir az ışıdığını, rengi uçan dudakların bir az gülümsediğini göremiyor..

Turgut çok hasta..

Her gün doktor geliyor.. Ve düşünceli düşünceli başını sallayarak odasından çıkıyor..

Çocuk ateşler içinde yanıyor..

Dalıyor.. İşte annesi. Kollarını açarak kendisine doğru geliyor.. Turgut ağlayarak kendini bu kollara atıyor.. Annesi de ağlıyor.. Niçin ağlıyorsun anne?..

Bir hıçkırık sesi...

Turgut gözlerini aralıyor. Nerime

abla hıçkırıklarını zor tutarak merakla küçük yatağa eğiliyor:

— Nasılsın yavrum?..

Fakat Turgut yine daldı..

Annesi yok.. Annesi gitmiş.. Turgut şimdi yapayalnız.. Hava o kadar soğuk o kadar soğuk ki.. Turgut titriyor.. Hem de karanlık.. «Korkuyorum.. Korkuyorum anne..»

Yine gözlerini araladı..

— Neredeyim ben?..

— Kucağımdasın çocuğum.. Geçti.. Bir şeyin yok artık.. Korkma.. Bak ben buradayım..

Sıcak bir kucak. Bir anne kucağı.. Üzerine eğilmiş bir kadın başı.. Çocu-

ğunu seven, çocuğu için üzülen bir annenin başı bu..

Turgut gözlerini biraz daha açıyor.. Ve Nerime ablayı tanıyor..

O:

— Çok şükür.. Kendine geliyor.. diyor.. Nasılsın çocuğum.. Geçti değil mi?.. Bir şeyin kalmadı artık.. Zaten doktor da açılırsa atlatır dedi.. Açıldın değil mi?..

Turgut onun kucağına biraz daha büzülerek:

— Nerime abla.. Nerime anne.. diyor ve çabuk çabuk:

— Anne.. Annemsin sen benim.. diye ilâve ediyor.. Şimdiye kadar çok üzdüm seni. Beni affeder misin?..

Fazilet

Fazilet ne demektir? Bugün fazilet kelimesile anlatmağa çalıştığımız mefhumu eskiler «erkeklik» kelimesile ifade ederlerdi. Bugün bile methetmek istediğiniz bir arkadaşınız için «erkek adam» dersiniz ki tabirin bugünkü mânası faziletli adam demektir. Erkek, vazifesini iyi yapan er demektir, er harp eden demektir. Bir erden barışta ve savaşta yapması ve iyi yapması istenilen ve beklenen şeye erkeklik denir. Demek ki erkeklik veya fazilet her vazifenin yapılmasında, yerine getirilmesinde mükemmel olması için gösterilen gayret ve beceriklilik. Öğrenmenlerin (talebelerin) derslerini iyi bir şekilde öğrenmeğe çalışmaları ve muvaffak olmaları faziletin, onlar için erkekliğin ta kendisidir. Gözün vazifesini görmesi, bu vazifeyi iyi yapması, yani iyi görmesi gözün faziletini teşkil eder. Atın vazifesi koşmaktır; bu vazifeyi iyi yapmak yani iyi koşmak atta aranılan fazilettir. Atalarımız «atın suratına bakılmaz, sür'atine bakılır.» derlerdi. Erden de erkeklik istenir. Fazilet bir vazifenin yapılmasında kemal olduğuna göre ne kadar vazife varsa o kadar fazilet vardır.

İradede zayıf olmak kusurdur, inatçı olmak ta kusurdur. Fazilet inatçılıkla zafın ortası olan metanettir. İnsanın hasis olması kusurdur, elindeki tamamile ellere dağıtması da kusurdur.

Bizde okuma zevki ve kitap

— Baş tarafı 14 üncü sayfada —
mı tatbik sahasına konabildi. Gerek resmî faaliyetlerin, gerekse hususî teşebbüslerin arzu edildiği kadar ilerlememesine hiç şüphesiz 1939 da patlayan dünya harbi mâni oldu. Kâğıt azlığı, malzeme noksanlığı gazetelerin sayfelerini azalttı. Mecmuaların bir çoğunun kapanmasına sebe poldu. Kitap neşriyatını seyrekleştirdi.

Netekim istatistikler bu hususu bize pek güzel gösteriyor. 1934 den 1938 e kadar her sene artmakta olan kitap neşriyatı 1939 dan itibaren azalmaya başladı. 1942 de neşrolunan kitap adedi ancak 1935 dekine tekabül edebilmektedir.

Bizde okuma zevkinin azlığından şikâyet edenlerin birincisi ben değilim. Hiç şüphesiz sonuncusu da ben olmayacağım. Böyle yaralar sık sık değişmez, bu biçim dertler zaman zaman söylenip teşhir edilmezse unutulur, çarelerine bakılmak gayretlerine girişilmesi ihmal olunur.

Yazan:

Pasfi Raşif Şevig

Atalarımız «eve lâzım iken mescide verilmez.» derlerdi. Fazilet hasislik ile müsrifliğin ortası olan cömertliktir. Fazilet çok fazlasile çok eksigin ortasıdır. Bu hale igtidal denir. Bundan çıkarılacak mâna faziletin akıldan ve mantıktan ayrılamıyacağıdır. Akıl fazilete hocalık edecektir ve ona igtidali gösterecek ve öğretecektir. Birisi için cömertlik olan hal diğeri için hasislik veya müsriflik sayılabilir. «Az veren candan, çok veren maldan».

Hissî ahlâka göre fazilet hassas bir kalbe malik olmaktır. İyilik etmektir. Volter derdi ki: «Fazilet nedir? Hemcinsimize karşı iyilik etmektir. Benim için iyi olan şey hakkında başkasına fazilet diyebilir miyim? Senin perhizkâr olmanın benim için ne faidesi olabilir? Perhizkâr olmak kendine faidesi dokunan sıhhi bir öğüttür. İhtiyatlı olan adam kendisine iyilik eden bir adamdır. Faziletli adam ise başkalarına iyilik eden adamdır.»

Atasözü: «İyilik et denize at, balık bilmezse hâlik bilir»

«Sonraya salma fakirin kârın (işini) ne bilirsin ne olur varın»

Bugünkü daralmış neşriyat sahamızda bile hâlâ muayyen bir sistem takip edilmemesi, muntazam bir yoldan gidilmemesi, kitaba, mecmuaya, gazeteye lâayık olduğu ehemmiyetin verilmemesi açık açık görünüyör.

Eski Babîâli, yeni Ankara caddesinin, son mahsullerine bir göz atınız.. «Radyo» muzun «her telden» neşriyatını andırıyor. Fakat radyodaki gibi mükemmel akord edilip güzel sesler çıkaran âletlerle yapılsa ve bir kısım halkı memnun edecek havalarda çalınsa gene iyi.. O da yok.. Telif esere rastlamıyoruz. Olabilir. Henüz bizde bol yerli mahsul verecek kafalar yetişmedi diyelim. Fakat tercüme eserler, mektepteki çocuk karalamalarına döndü. Her yeni nakledilen eserin üzerinde yeni bir imza.. Aynı mütercimmin ismini ikinci bir eserin üzerinde görmek pek nasip olmuyor.. Nakil ve dil yanlışlıklarını galiba okuyucular kadar tabiler de anlıyorlar ki bir daha eser getirdiği zaman o mütercimlere kapıyı

gösteriyorlar. Çıkan iyi eserler de lâayık veçhile reklâm edilmiyor. Biz, işin içinde olduğumuz halde bazan bir kitabın neşrinden iki üç sene sonra haberdar oluyoruz. Hoş, münevverlerimiz, vakitle haberdar olsalar da pek para ile Türkçe kitap satın almıyorlar. İstiyorlar ki dostları muharrirler kendilerine hediye etsinler.. Düşünmüyorlar ki zaten okuyucusu mahdud olan bu memlekette muharrir, kitabını arkadaşlarına bedava dağıtırsa kime satacak?. Bereket, gene Anadoludaki muallim, memur sınıfına.. Az çok, kitap okuyan onlar.. Lâkin onlardan mühim bir ekserivet te bir kitabın ne emekle vücuda getirildiğini pek takdir etmiyor. Zannediyorlar ki muharrir, rastgele bir mevzuu tutturur, çalakalem beş on gün içinde yazar, tabie götürüp binlerce lira alır, hayatını zevk ve safa ile geçirir. Böylesi garpta bile nadirdir.

Chateaubriand gibi «Öteki dünya hatıraları» ndan 45 bin altın frank, La-martine gibi «Şark seyahati» nden 800 bin altın frank almış yazıcılara mukabil eserlerinin bir çoğunu kendi parasile bastıran Prost da mevcuttur. Flaubert, André Maurois, Francois Mauriac gibi muharrirlerin eserlerinin bazılarının da tabiler tarafından kıymetleri takdir edilmiyerek önce reddedildiği malumdur.

Bizde tabi ve muharrir münasebeti içler acısıdır. Kimse üzerine alınmasın, tabilerimizin ekserisi, dünyadaki ve memleketimizdeki fikir cereyanlarıyla alâkadar değildir. Muharrirlerin kıymet derecelerini de pek bilmezler. Yazıcılık hayatında senelerce emek sarf etmiş, halk tarafından sevilmiş ve tutulmuş olanlarla bir müptedi ayırt etmezler. İkisine de aynı ücreti vermeğe, aynı muameleyi yapmaya kalkışır. Hattâ kendilerine bedava bir eser getirenden pek memnun olurlar.

Hükümetimizin muharrirliği bir meslek haline getirmek için sarfedeceği himmetler arasında şöyle bir mevzuun da yeri olmalıdır. Meslekî neşriyattan maada kitapların yazılmasını ve tercüme edilmesini «Basın Birliği» ne dahil yazıcılara hasreden bir nizamname vücuda getirmek pek lâzımdır. Ancak o zaman bugün matbuat âleminde görülen hercümercin önüne geçilebilir. Halk ta ancak o vakit eline aldığı kitaptan tiksizdir. Onu okuyup bitirdikten sonra da yeni bir kitap okumak hevesine kapılır.. Aksi takdirde :

Âlem yine ol âlem

Devran yine, ol devran

Halkta okuma zevkinin yerleşemediğinden mütemadiyen şikâyet edip gideriz.

Ahmet Hidayet

Son zelzele felâketi

— Baş tarafı 5 inci sayfada —

vatandaşlar; bir dakika sonra bu ateşin yuvalarını yıktığını veya bu çatının kendi hayatlarına kıyıldığını görmenin acısıyla kıvrılmaktadırlar. Kara kış ortasında bu büyük felâketle sarsılan talihsizlerin gözleri ümitle Ankara'ya ve Türk milletine çevrilmiştir.

En büyüğümüz, Millî Şef, bütün bir milletin şefkat hisleriyle yüklü olarak soğuğa, kara ve kışa rağmen bu talih-siz vatan köşelerini yakından gördü: felâkete uğrıyan vatandaşlarımıza yıldırım yardımları yapılmasını, yıldırım tedbirleri alınmasını sağladı.

Devlet; bütün kuvvetleriyle, cihaz-lariyle, imkânlarıyla seferber olmuş vaziyettedir. Gözyaşının hemen diame-si, yaranın hemen sarılması, yıkılan yu-vaların hemen kurulması, sönen ocağın tekrar tütmesi için Cümhuriyet Hükû-meti bütün varlığıyla baş döndürücü bir çalışma halindedir.

Bu hakikatı her felâketli biliyor. Büt-ün Türk milletinin aynı acıyla kıvran-dığını, aynı yaranın hepimizin kalbin-de zonkladığını, milletin şefkatli bir yardım hamlesi içinde olduğunu yakın-dan biliyorlar. Bu sarsıntılar da geçe-cektir; her yıkının yerinde yeni bir ya-pı yükselecektir; bugünkü acı, yarının mesut havası içinde sade bir hazin ha-tıra olarak kalacaktır.

Her acı hâtıramızın, her felâketimi-zin tek tesellisi vardır: Kızılay.

Su baskınında, zelzelelerde, yangın-da, kuraklıkta, açlıkta, her acıda ve her felâkette Kızılay'ın adı, şefkati ve yardımını yüreğimize su serper. Son yer-depremi felâketinde de böyle oldu. Son felâketin bilhassa büyük tahrip-ler yaptığı bölgelerde Kızılay yine şefkat-li bir ana kucağı, kurtarıcı bir el oldu.

Sıhhiye Vekilimiz B. Hulûsi Alataş,

Büyük Millet Meclisinde, son facianın tahriplerini anlatırken Hükûmetin al-dığı âcil tedbirleri ve yıldırım yardım-ların yaranın sarılmasında ve acının dindirilmesinde oynadığı mühim rolü tebarüz ettirdi. Sıhhiye Vekilimiz Dev-let imkânlarından, Devlet yardımla-rından bahsederken facia karşısında Kızılay'ın candan çalışmalarını da şükranla belirtti.

Erbaa'da zelzelenin harap ettiği yerler..

Aile bağımız kuvvetli midir?

Aile mefhumunun yavaş yavaş bütün dünyada ortadan kalkmakta olduğ-u nu ileri sürenler çoktur.. Eğer doğru ise, cemiyetlerin bu yüzden ağır sarsıntılar geçireceği muhakkaktır.. Çünkü sağlam bir cemiyet ancak sağlam temeller üzerine kurulan ailelerden vücuda gelir.

Sizde acaba aile bağı kuvvetli mi?.. Bu soruyu cevaplandırmanızı ko-laylaştırmak için aşağıdaki suallere açık kalple cevap vermeniz gerekiyor.. Tereddütsüz evet diyebileceğinize iki.. Belki diyeceklerinize 1 ve hayırlara da sıfır koyunuz. Sonra bütün sayıları toplayınız.. Sonunda ondan aşağı bir sayı elde ederseniz sizde aile bağı namına birşey yok demektir.. Kuracağınız yuvada eşinizi ve yavrularınızı mes'ut edeceğinizden haklı olarak şüphe edi-lebilir.. Bulduğunuz yekûn on ile on sekiz arasında ise ailenize karşı az çok ilgi duymakla beraber bu ilgiyi sarsılmaz bir yuva kuracak kadar ileri var-dıramamış sayılırsınız.. On sekizden yirmi beşe kadar ailenize oldukça düşkün sayılırsınız fakat yekûnunuz 30 u buldıysa asıl o zaman ailenin sağlam bir zincirisiniz demektir.. Büyüklü küçüklü herkes size güvenebilir..

1. Bütün ailenin bir araya toplan-dığı bayram veya büyük tören gün-le-rinde onların arasında bulunmak için elinizden geleni yapar mısınız?

2. Hiç bir zaman yakınlarınızın bay-ramlarını kutlamağı ihmal etmemeğe çalışır mısınız?

3. Ara'da sırada küçük armaganlar-la onları hatırladığınızı gösterir misiniz?

4. Tatillerinizi, az eğleneceğinizi bil-seniz bile, uzakta bulunan ailenizin ya-nında geçirmeğe gayret eder misiniz?

5. Arası bozulanlar olursa onları barıştırmaya teşebbüs eder misiniz?

6. Sıkıntıya düşen bir akrabanıza pa-raca yardım eder misiniz?

7. Kıymetli bir aile hâtırasını, sıkın-tıya düşmüş olmanıza rağmen, elden çıkarmamak için büyük zahmetlere katlanmağı göze alır mısınız?

8. Ölmüş olanların hâtıralarını her zaman sayar ve herkese saydırmağa ça-lışır mısınız?

9. Ailenizi hiç bir zaman küçük gör-

mez, ondan övünçle bahseder misiniz?

10. Uzak veya yakın akrabanızdan yetim kalan bir çocuğu yanınıza alarak terbiyesi ve tahsili ile meşgul olur ve ona kimsesizliğini belli etmemeğe ça-lışır mısınız?

11. Büyük kararlar almazdan evvel yakınlarınıza danışır mısınız?

12. Akrabalarınız arasında da zen-gin fakir ayırd etmiyerek hepsine bir davranır mısınız?

13. İçlerinde hayatta muvaffak ola-mıyan birini hor görmez ve ona «ben senin yerinde olsaydım.. Bak falanca..» diye başlıyarak başkalarını örnek tuta-rak boş yere öğütler vermeğe kalkma-nın manasızlığını takdir eder misiniz?.

14. Tam arkadaşınızla gezmeye çı-kacağınız sırada aileden biri haşer göndererek sizi yemeğe beklediğini bil-dirse gezmeye başka bir güne bıraka-rak akrabanızın davetini kabul eder misiniz?

15. Aile hâtıralarına kıymet verir misiniz. Meselâ büyük babanızın ni-şanlarını, annenizin gelinlik elbisesini olduğu gibi muhafaza eder misiniz?.

16. Her gittiğiniz yolculuktan ya-kınlarınıza bir hâtıra getirir ve gittiği-niz yerlerden kart postal falan zönde-rir misiniz?.

Kurtuluş Yolu?

Yazan : Cahit UÇUK

Kasabanın içinde acı bir haber, dil-den dile, kulaktan kulağa dolaya-
rak dalgalanıyordu :

— Çobanların Zeliha doğuramıyor-
muş!.. Yakın köylerden gelen beş, on
ebe hiç bir şey yapamıyormuş!..

Bunu duyan, yakında ana olacak
genç kadınların benzi soluyor, yürek-
leri burkuluyordu.

Çobanların evi, girenler, çıkanlar,
kapıdan sorup dönenler, doğuramayan
lohusa için ırsasa sağlıklarında bulu-
nanlarla, bir arı kovana gibiydi.

Zeliha ile Ömer, henüz bir yıllık
evli, fakat beş yıllık sevdalıydılar. Ni-
hayet, iki tarafın da büyükleri, çocukla-
rının haline acımış, onları evlendirmiş-
lerdi. Ve bu sevginin ilk meyvası, kız
evine olduğu kadar, oğlan evine de
büyük bir sevinçti.

Evin içi karıştı. Zeliha, Ömeri çağır-
ıyordu. Lohusa odasına erkeklerin
girmesi ayıp olduğu halde, büyükler,
bunu hoş gördüler.

Ömer, sancının ilk başladığı per-
şembedenberi traş olmamış, sapsarı
yüzü kumral bir sakalla örtülü, mavi
gözlerinin rengi solmuş gibi, boynu
bükük, karısının odasına girdi.

Zeliha, bir yer döşeginde yatıyor,
iri sivah gözlerinin ışığı sönmüş, bir-
kaç gün evvel analığın nuruyla parla-
yan penbe yanakları bembeyazdı.
Ömer, şiş karnile gerilip kalmış olan
karısına sokuldu. Zeliha, inlemeler
arasında, gözlerinde bir yalvarışla o-
na bakarak, soluk soluğa:

— Ömer, dedi.

Bu ses, bu titrek, yaşama bağı kop-
muş gibi derinlerden gelen ses; Ömeri,
iliklerine kadar ürpertti. Kendini
tutmağa çabalıyordu:

— Söyle gözüm! dedi.

Zeliha, gülümsemeğe çalıştı. Fakat
bu sırıtış oldu. Uzun uzun inledi. Bir
aralık, gözlerinde o yalvarışla kocası-
na baktı:

— Doğuramıyorum... Ebeler, beni
hamama götürmek istiyorlar..

Gözlerindeki buğu, iri damlalarla
solgun yanaklarına düşüyordu:

— Biliyorsun ya, biz daha yavuklu

bile değilken, kasapların Zeynebi de
hamama götürmüşlerdi.

Ömer, bir ispazmoz geçirerek:

— Sus kuzum, dedi. Tanrı korusun!
Ben, seni hamama filân göndermem..

Zeliha, onu duymıyor, sayıklar gi-
bi söyleniyordu:

— Onu, bacaklarından tavana as-
mışlar.. Çocuğun da kolu çıkmış.. Kolu
kesmişler. Sonra şehre götürürlerken,
arabada ölmüştü..

Ömerin gözleri önüne, kasapların
geline yapılan cenaze merasimi gel-
di. Köyün en güzel kızlarından biri-
di. Ağaların oğluyla evlenmiş, üç yıl
çocukları olmamış, sonra da doğurur-
ken ölmüştü..

— Ömer ne düşündün?..

Delikanlı, kendine gelerek, heye-
canla:

— Seni, şehre götüreceğim! dedi.

Genç kadın, inliyor, kocasını, dün-
yayı görmüyordu. Ömer, anasını çağır-
dı. Yaşlı kadının gözlerinde yaşlar var-
dı. Gelininden ümidini kesmişti. Baş-
ını iki yana sallayarak, oğluna bakıyor-
du.

Delikanlı:

— Ana, dedi. Ben, Zelihayı şehre
götüreceğim!

Kadın, ümitsiz başını sallamakta
devam ediyordu.

— Götüreceğim ama, trenle!..

Bu sözü duyan kadın, haşyetle tit-
redi:

— Uf anam.. Nasıl olur oğul?..

— Neden olmasın ana?

— Baban izin vermez ki.. O demir
arabalar şeytan icadı imiş.. Kendi ken-
dine gidiyorlarmış.. Baban bırakmaz.

Ömer, anasını omuzlarından yaka-
lıyarak, şiddetle sarstı:

— Karım ölüyor!.. Ben, babamı din-
ler miyim hiç? Şimdi yaylıyı koşaca-
ğım.. Siz de kızı hazırlayın!..

Anası, baş parmağını ısırarak bakı-
yordu.

Ömer:

— Haydi tez olun! Tez!

Diye haykırarak, bahçeye koştu.

Kısa bir zaman sonra, Ömerin kul-
landığı yaylı arabayı çeken atlar, ka-

sabadan bir saat ilerideki köy istas-
yonuna doğru dört nala koşuyorlardı.

Her yan açmış bahar çiçekleriyle
doluydu. Serin bir rüzgâr bu çiçek ko-
kularile bir olarak, yaylının içine sü-
zülüyor, Zelihanın alnını okşuyordu.

Genç kadın, yarı ölü bir haldeydi.
Gözleri bazan alabildiğine açılıyor,
göğsü körük gibi şişerek soluyor, hay-
kırarak bağırıyor, sonra bütün adale-
leri gevşeyerek eski ölüm haline dö-
nüyor.

Ömer, kumral dalgah saçları rüz-
gârla karmakarışık, traşı uzamış sarı
yüzünde, vahşi pırıltılarla yanan göz-
leri ufukta, durmadan dinlenmeden,
hayvanlarını kamçılıyor, arada bir,
başını çevirmeden:

— Zeliha..

Diyor, onun sönük sesiyle cevap ve-
rişini bekliyerek, yine hayvanlarını
kamçılıyordu.

Şose, döne döne yokuş aşağı Budak-
lı çayına doğru iniyordu.

Bir saatlik yolu otuz beş dakikada
aşarak, küçük köy istasyonuna varın-
ca; arabadan atlıyarak, istasyon şefi-
nin odasına girdi. Memur, telgrafın
başındaydı. Açık pencerelerden, gü-
neşin birkaç çizgi altın ışığı içeri uzan-
mıştı.

Ömerin, deli gibi girdiğini görünce,
makineden sarkan kâğıt şeridi bıraka-
rak:

— Birşey mi istiyorsunuz?

Diye sordu. Ömer, şaşkın şaşkın dört
yanına bakındı. Sonra, korkarak:

— Karım ölüyor!.. Karım ölüyor!..

Diye tekrarladı. Memur, acınarak
delikanlıyı süzüyordu. Bir bardak su
doldurarak ona uzattı:

— Şu suyu iç bakalım delikanlı! Ve
kendine gel.. Erkekler, her zora göğüs
germeğe mecburdurlar..

Ömer, uzatılan suyu içti. Artık, bütün
kuvveti kesilmişti. Gözlerinde bir yaş
buğusile, sesi titreyerek, yine aynı
cümleyi söyledi:

— Karım ölüyor!.. Zeliha doğuramı-
yor!.. Ağır hasta!

İstasyon şefi, saate baktı ve Ömeri
omuzlarından yakalıyarak sarstı:

— Bir çeyrek saat sonra tren geliyor Ben, şimdi, trenin geçeceği istasyona telefon eder, bir yer hazırlamalarını söylerim.. Hastayı hemen oraya yatırırız.. Üç saat sonra şehre varır, acele bir ameliyat filân lâzım olursa, idarenin hastahanesine yatırırılar..

Ömer, dirilir gibi olmuştu:

— Sağ ol!. Demek ki kurtulur.. Üç gündür sancı çekiyor.. Doğuramıyor..

— Tanrı büyüktür. Elbet kurtulur.. Haydi sen karının yanına git çocuğum.

İstasyon şefi, bu on sekiz yaşındaki delikanlının kederine ortak oluvermişti. Dolabından bir kolonya şişesi çıkararak, ona uzattı. Bir bardak su verdi:

— Haydi karına içir bunu!. Kolonyadan koklat!.. Alına sür!.. Ben de şimdi gelirim. Telefon edeyim..

Ömer, karısının yanına gitti. Zeliha, yine yarı ölü gibiydi.

— Zeliham.. Aç gözünü!. Tren bir azdan gelecektir. Sık dişini karıcığım. Kurtulacağız!.

Zelihanın siyah gözlerinde uzak bir ümit ışığı belirerek, suyu içti. Ömer, onun alına kolonya sürerken; istasyon şefi arabanın yanına geldi.

Uzun boylu, mert bakışlı bir adamdı. Başını yaylının pençeresinden uzatarak, genç kadının solgun yüzüne baktı. Sonra, kalın, yumuşak sesile, onu teselli ederek, ümidini besledi:

— Çocuğum.. Biraz sabredeceksin.. Gençsin! Gençler kuvvetli olurlar.. Kimbilir ne güzel bir yavrunuz olacak.. Ama, ismini ben koyacağım..

Zeliha, inliyerek:

— Sağ ol, dedi. Eğer kurtulabilirsem, sana duacı olacağım..

İstasyon şefi, gülümsiyerek:

— Elbet kızım elbet, yalnız biraz sabır lâzım.. Nerede ise tren gelecek..

Diyerek oradan uzaklaştı. Dakikalar saat kadar uzundu. Buna rağmen vakit geçti. Trenin düdüğü, dağlar arasında akisler yaparak duyuldu. Sonra katarın başını çeken büyük lokomotif köy istasyonuna girdi. Soluyarak durunca; ortalık karıştı. Trenden inen memurlar, hastayı soruyorlardı. Şef, vaziyeti anlattı. Sedyeye getirmişlerdi. Ömer, genç karısını, yavaşça kucaklıyarak, yaylıdan çıkardı. Sedyeye yatırdı. Üstünü örttü. Büyük bir dikkatle kompartimana girdiler. Zelihayı, hazırlanan yatağa yatırdı.

İstasyon şefi, onlardan ayrılırken:

— Haydi uğurlar olsun, dedi. İnşallah, dönüşte misafir kalırsınız ben de..

Ömer, gülümsedi:

— Sağ ol!. Tanrı senden razı olsun! Şu benim arabaya baktırırer..

— Üzülme, üzülme!.

Tren hareket etti. Uçar gibi, kurtuluşu doğru gidiyordu.

Şef dö tren, hastayla alâkardı. Bir az sonra, yanında bir genç doktorla hastanın yanına geldi:

— Eğer dilerseniz, hastayı bir muayene etsin doktor bey..

Ömer, başını eğerek:

— Bir görsün bakalım! dedi.

Şef dö trenle koridora çıktılar. Bir az sonra doktor yanlarına geldi. Ömerin omzunu okşayarak:

— Arkadaş, dedi. Hastanın kalbi biraz yorgun.. Fakat gençtir dayanır. Çocuk ta sağ.. Ben, şimdi bir vilkanfre yapacağım.. Ve trende olmasaydık çocuğu alabilirdim..

Ömer, şaşkın şaşkın dinliyordu. Şef dö tren, heyecanla:

— Doktor bey, dedi. Birazdan geleceğimiz istasyonda, makine su alacak, bazı manevralarımız var. Yarım saat kadar duracağız..

Gözüne bakıştılar. Doktor, ellerini oğuşturarak gülümsedi:

— Şu halde işimiz yolunda demektir..

Ömerin gözlerinde yaşlar belirmişti.

Hastanın bulunduğu vagon kenarında bir ray üstüne çekilerek, kompartiman, kısa bir zamanda doğuma elverişli şekilde hazırlandı. Yolculardan genç bir hastabakıcı, bu işe seve seve yardım etmeği kabul etti.

İstasyon şefinin genç karısı, doğacak bebeğe lâzım olan giyecekleri getirerek, kendisi de hastanın yanına girdi.

Ömeri oradan uzaklaştırdılar. Kompartimandan indi. Peronun yanında büyük bir telli kavak ağacı vardı. Gölgesinde bir taş üstüne oturdu. Ağacın dalları arasında gizli, binlerce serçe, hep bir ağızdan cıvıldaşıyordu. Öyle büyük uğultu yaratıyorlardı ki; Ömer, yorgun, kederli başını, bu uğultu selinin içinde bulunca, kendini unuttur gibi oldu. Cıvıltı seli, başının karanlığına akıyor, orayı ışık damlacıklarıyla yıkıyor gibiydi.

Aradan dakikalar, dakikalar geçti. Birisi omuzuna dokunuyordu. Başını kaldırarak, boş bakışlarla adama baktı. Karşısındaki gülüyordu.

— Gözün aydın!.. İkisi de sağ salim!.. Karın kurtuldu!.. Bir oğlu var..

Ömer, bir rüyada gibiydi. Duyuyor, fakat ayılamıyor, dikkatle bakıyordu. Sonra karşısındayının şef dö tren olduğunu tanıdı. Memur:

— Kendine gel delikanlı!.. Arslan gibi bir oğlun var.

Diyordu. Ömer, birdenbire, üstüne çöken kâbustan silkindi. Karısı kurtulmuş ve bir oğlu olmuştu. Kuş cıvıltılarını bastıran, büyük bir sevinç yüreğine doldu. Her an artan bu sel yaş

halinde gözlerine, hıçkırık şeklinde boğazına hücum etti.

Ellerini yüzüne kapatarak, boğula boğula ağlamağa başladı.

Şef dö tren, onun sevinç sağnağını kendi yüreğinde hissediyordu. Baş ucunda, sükûn buluncaya kadar bekledi. Sonra beraberce, lohusanın yanına gittiler.

Zeliha, solgun yüzü, derinden vuran bir nurla aydınlanmış, yanında küçük oğlunun kundağı, mesut yatıyordu.

İstasyon şefinin genç karısı, doktor, genç hemşire, Ömerin elini sıkarak tebrik ettiler. O gözlerinde yaşlarla bakıyor, teşekkür kelimeleri mırıldanmağa çalışıyordu.

Doktor, Ömere dönerek:

— Artık şehre gitmenize lüzum kalmadı, dedi. İstasyon şefinin ailesi, sizi, lohusanız iyileşinceye kadar, misafir etmek istiyor. Kalsanız fena olmaz..

Ömer, genç doktorun ellerine sarıldı:

— Hanginize teşekkür edeceğimi bilemiyorum.. Topunuz birden dert görmeyin. Cümleiniz sağ olun..

Lohusayı, kompartimandan şefin küçük, sevimli yuvasına getirdiler. Karı koca, bebekleri, lohusalığın sonuna kadar, orada misafir kaldılar.

Aradan yıllar geçmişti. Ömer, dizleri üstünde oturan oğluyula konuşuyordu. Gülbüz, neşeli, güzel bir yavruydu. Ona soruyordu:

— Dünyada en çok neyi seversin?

— Seni, anamı, dedelerimi, nineLERİMİ..

— Sonra, daha sonra?..

Küçük, neşeyle kahkahalar atıyordu:

— Treni severim.. Çof! Çof! Çof! diye yürüyen, dütttt! diye düdük çalan treni..

— Neden seversin?..

— Anamı sana, beni anama bağışladığı için..

— Büyüyünce, benim, dedelerin gibi rençber mi olacaksın?..

Küçük hep gülüyordu:

— Ben rençber değil, trenci olacağım.. Başıma kırmızı kasket giyeceğim. Trenlere düdük çalarak: Tamammm, diye bağıracağım.. Lohusalara yardım edeceğim..

Babasının kucagında zıplıyor:

— Dütttt! Tamam!..

Diye bağırıyordu.

Cahit Uçuk

Kızılhaç Haberleri

— Baş tarafı 13 üncü sayfada —

milyon dolara balığ olan eşyanın büyük bir kısmı hava bombardımanlarından müteessir olan sivil halka tahsis edilmiştir. Amerika Kızılhaçı tarafından gönderilen sıhhi cihazlarla, ilaçlar İngiliz Kızılhaç cemiyeti vasıtasile yaralıların bakıldığı 2767 müesseseye verilmiştir. Amerika Kızılhaçı Çin halkına dört milyona yakın bir para tahsis etmiştir. 600.000 i çocuk olmak üzere dört milyondan fazla insana yardım edilmiştir.

Orta şarkın birçok yerleri Amerika Kızılhaçının bu insani hareketlerinden istifade etmiştir. Kahirede depo edilen ilaçlar salgın hastalıkların hüküm sürdüğü Kıbrıs ve Suriyeye gönderilmiştir. Diğer taraftan bu cemiyet İranda yatırılmış olan Polonyalı mültecilere ilaç ve giyecek göndermiş, Eritre ve Habeşistandaki sivil halka yardım etmiştir.

1940 senesi haziranında Fransa bir milyon dolardan fazla yiyecek, elbise ve ilaç almış aynı kıymet ve miktarda Marsilyaya 1941 martında süt, elbise, vitamin ve ilaç çıkarılmıştır.

İki ay sonra aynı eşya ile yüklü iki gemi Fransaya vasil olmuştur.

Amerika Kızılhaç cemiyeti bu üç sene zarfında İspanya, Finlandiya ve Sırbistana karşı yardımını genişletmiştir. Avrupada bulunan harp esirlerine paket irsalâtı bu üç harp yılı içinde Amerika Kızılhaç cemiyeti tarafından yapılan mühim yardım çalışmalarına dahildir. 500 binden fazla üsera kamplarına tevzi edilmek üzere beynelmilel Kızılhaç komitesine teslim edilmiş 15 milyon 375.000 sigara, 50.000 tütün tabakası, 58.130 iç elbisesi, 44.000 çift ayakkabı, 227.000 çift çorap, 320.000 parça sabun Avrupadaki esirlere gönderilmiştir.

Fransız Kızılhaçının faaliyeti:

İşgal makamlarının yahut Alman Kızılhaç cemiyetinin müracaatı üzerine Fransız Kızılhaç cemiyeti sivil esirlerin imdadına koşmuş ve onlara gıda ve temizlik maddelerini muhtevi paketler ulaştırmıştır. Diğer esirler için de Fransız içtimai yardımcı kadınları mühim ve müstacel anlarda Fransız doktoru tarafından muayene olunan hastaları seçmek ameliyesine yardım etmişlerdir.

Umûmî surette Fransız Kızılhaçı esirlerin yaşayışını tanzim etmiş ve ailelerine yardıma çalışmıştır. Meselâ harbin icap ettirdiği vaziyetlere rağmen genç yabancıların tahsillerini takip ve devam ve imtihanlarını vermek için icap eden çalışmaları yapmakta,

bundan başka bazı kamplarda ufak sanatları inkişaf ettirmeğe gayret etmektedir. Meselâ yalnız ağustos ayında 778.000 frank Fransız Kızılhaçı tarafından sivil esirler için sarfedilmiş bu paradan 250.000 frank gıda paketlerine tahsis olunmuştur.

Alman Kızılhaçı:

Rus cephesinde çalışan ve müşkül zamanlarda yüksek cesaretleri ve fedakârlıklarla temayüz eden Alman Kızılhaçına mensup birçok hastabakıcı hemşirelere şark madalyası tevzi edilmiştir.

Askerî bir nişan olan şark madalyası siyah ve gümüş telden işlenmiş kırmızı bir kordelâya bağlıdır.

Hasbetenlillâh çalışan yardımcılar:

(Yukarı Silezya) Hindenburgda 104 hastabakıcı hemşire yardımcısı hasbetenlillâh çalışan 11 erkek yardımcı Kızılhaç cemiyetine sadakat yemini yapmışlardır. Buna benzer bir merasim de Viyanada yapılarak 2500 kadın ve 500 erkek Kızılhaçın emri altına verilmiştir.

Seyyar hastahaneler:

Alman Kızılhaç cemiyeti motorize servislerini tekemmül ve inkişaf ettirmekle meşguldür. Tornige havalisindeki Kızılhaç komitesi dahilinde bir seyyar hastahane arabası 33 yaralı oturmuş 12 yaralıyı uzanmış vaziyette nakletmektedir.

Viyanada Niederdömean ve Oherdonan havalisinde Kızılhaçın emrine bu arabalardan on dört tane tahsis edilmiştir.

Finlandiyada ziraat kulüpleri:

Kampanya işlerine gençliği alâkadar etmek maksadile ziraat kulüpleri teşkili için Finlandiya Kızılhaç cemiyeti şarkî Kareli askerî idaresi emrine bir milyon mark tahsis etmiştir. Yedi bin dört yüz genç erkek ve kızdaki mürakkap büyük bir zümre birçok monitörlerin idaresi altında açılan ziraat kurslarına devam etmektedir.

Tayinler:

Vefatı Portekiz Kızılhaçını mateme koyan Mösyö Hanrik Jozemonteyronun yerine cemiyetin reisliğine Vis-Amiral Gilherm İvens Feraz tayin edilmiştir. Amiral Feraz 12 senedenberi cemiyetin reis muavinliğini idare etmiştir.

Hayvanları sevelim, onlara acıyalım!

— Baş tarafı 9 uncu sayfada —

da insanlar gibi ızdırıp çektikleri muhakkaktır. Onlar da bizim gibi maddî ve manevî hislerle mütehassistir. Onlar da yavrularına karşı bir bağlılık, bir sadakat ve müteakabil bir muhabbetle yaşamaktadır.

İşte insanla hayvan arasında mevcut olan bu maddî ve manevî duyguların mukayesesinden onlara karşı şiddetle hareket edilmemesi neticesine varılır.

Madam Necker de Saussure; bir çocuğun hikâyesini şöylece anlatıyor: «Bahçede ehlileştirilmiş bir bildircinin yırtıcı bir kuşun kafesi civarında serbestçe dolaştığını gören bir çocuk, zavallı bildircini yakalılarak yırtıcı kuşun kafesine sokar, ve bildircinin yırtıcı kuş tarafından parçalandığını seyreder. İşte bu çocuk âciz, himayeye muhtaç hayvanlara karşı zulmetmekle zevk almakta, faydadan başka hiç bir zararı olmıyan bildircinin yırtıcı kuşun pençeleri arasında nasıl can verdiğini görüp seyretmekten haz duymaktadır. Bu vak'anın kahramanı bizzat bu hareketinden dolayı uğradığı cezayı şöyle anlatıyor: O akşam yemekte çok davetli vardı. Ev sahibi ismimi söyliyerek hâdiseyi sertçe anlatmaya başladı. Bitirdikten sonra davetliler arasında umumî bir sessizlik hüküm sürmeğe başladı. Herkes nefretle dolu gözlerini bana çevirmişti. Davetlilerden bazıları bir şeyler konuşuyor. Bu konuşmalar doğrudan doğruya bana müteveccih olmadığı halde davetliler üzerinde bir canavar tesiri yaptığını görüyor ve hissediyordum.

Hayvanlara karşı yapılan zulümler arasında İspanyada buğaları İngilterede de horozları birbirleriyle boğuşturmak gibi barbarca oyunları da ilâve etmek lâzımdır. Hayvanlara karşı pekçe hareket eden insanlar birbirlerine aynı harekette bulunmayı itiyad ederek karılarına çocuklarına ve etrafına karşı fena muamelede bulunmaktan zevk alırlar. İşte bu gibi insani ve içtimai sebeplerden dolayı Fransada hayvanlara karşı yapılan fena muamelelerin önüne geçmek ve faillerini cezalandırmak için (Grammont) kanunu tatbik olunmakta ve bu kanunun tatbikinde çok faydalar temin edilmektedir.

Harp Esirleri

— Baş tarafı 7 nci sayfada —

mandan esir düşmüş kimseye iyi muamele etmek, sıhhatlerine itina göstermek, kâfi miktarda gıda vermek. Bütün bunlar bugün muharipler arasında riayeti gereken beynelmilel hukuk kaideleri ile müeyyedenlenmişlerdir.

Fakat sevdiklerinden, yakınlarından, azizlerinden uzakta bulunmanın ızdırabı ile kıvranan harp esirinin her gün bir çığ gibi büyüyen elemi parçalanmak, hafifletmek için bir adım daha atılmaz mı? Ona, hasretini çektiği şeylerin, daussılasına düştüğü kimselerin bir parçasını ulaştırmak, bir an için onu sevinç gözyaşlarına boğarak yaşadığı memleketin mağmum ve kasvetli havasından kurtarmak; kendi iklimlerine avdet ettiği hissini verdirmek suretile oyalamak kabil değil midir? Sevdikleri eller tarafından paket edilen bir kutu memleket sigarası, bir küçük kavanoz reçel yahut hasta olduğu zamanlarda şifasına sığınacağı bir kaç parça ilaç, bu tesellilerin en büyüğüne muhtaç adamı kimbilir ne kadar sevindirecektir? Bu haz ve tesellinin ne olduğunu esaret görmüş kimseler her halde herkesten iyi bilseler gerektir.

Bugün hemen bütün büyük münakale ve şimendifer yollarının birleştiği tarafsız İsviçre bu şerefli vazifenin ifasını deruhte etmiş bulunmaktadır. Her gün birçok trenler binlerce ton çamaşır, ayakkabı, kalın giyecek eşyası, ilaç, konserve et, bisküvi, tütün, sigara, çikolata, reçel, hulâsa harp tutsaklarının makûs tecellilerine muvakkaten parlak bir renk verebilecek bir çok eşya ile dolu sandıkları, paketleri yüklü oldukları halde İsviçre hudutlarını aşıyorlar. Bu eşya Cenevrede, Vallorbe'da muazzam depolara getirilerek istif ediliyor ve buradan dünyanın dört bucağına üzerlerinde adresleri yazılı, muntazam koliler halinde sevkediliyor. İsviçre, harp esirlerine gönderilecek paketlerin tevzi merkezi olmuştur. Bu memlekete gönderilen her paket bir takım muamelelerden geçiyor: Evvelâ kaydediliyor, sonra muayene ediliyor; müteakiben depodaki yerini aldıktan sonra kendisi gibi sırasını bekleyenlerle birlikte Kızılhaçın trenine yükleniyor ve dünyanın bir köşesinde, esirler kampındaki sahibini hiç şaşmadan buluyor.

Bu yüksek şefkat işinde Kızılhaçın hissesi pek büyüktür. Hakikaten onun koruyucu işaretini taşıyan paketler birbirlerinin kanına susamışcasına boğuşan milletlerin memleketlerinde mukaddes bir eşya imiş gibi hiç dokunulmadan serbestçe dolaşmaktadırlar. Di-

Amerikadan Birkaç intiba

— Baş tarafı 4 üncü sayfada —

tarafı şeytana parmak ısırtacak kadar maharetle yapılan hırsızlıklar, suiistimaller, yankesiciliklerle insanın gözünden sürmeyi çalan veya cebindeki para çantasını vuranlar vardır.

Amerikalı, umumiyetle çok cömert ve misafirperverdir. Hele memleketin garbinde ve cenubundaki Amerikalılar, son derece cömerttirler; misafir ağırlamaktan çok hoşlanırlar; fakat, hükûmetin misafirlerine devletin tahsis ettiği binlerce dolardan yarım dolar ayıramıyarak onlara bavullarını taşıtacak, ve sudan ucuz olan binlerle taksi dururken, sırf beş on sent eksik vermek için, bu misafirlere, ellerindeki bavullarla yarım saat boş otobüs bekletecek kadar korkunç hasisler de vardır.

Nihayet, herkesin cebinde gezdirebileceği kadar çok radyo bulunan ve en hücre köylerinde bile birkaç sinema bulunan bu çok zengin, çok ileri memlekette, hiç radyo dinlememiş; hiç sinema görmemiş, pek sayılı da olsa batıdaki ıssız bir yerden nasılsa Newyorkta iken gazeteler, memleketin ortasındaki ıssız bir yerden nasılsa Newyorka gelmiş olan iki gencin hiç radyo dinlememiş ve sinema görmemiş olduklarını, Amerikanın harbe girdiğinden haberleri bile olmadığını yazmışlardı (demek ki bu gençler gazete okumuyorlar, belki de okuyup yazma bile bilmiyorlardı.)

Size verdiğim bu birkaç tam tezad misaline rağmen Amerika, Avrupaya hiç benzemiyen ve Avrupayı çok geride bırakmış olan harikulâde zengin, ileri, mesut başka bir dünyadır.

Abidin Daver

Yurdoa Kızılây

— Baş tarafı 11 inci sayfada —

500 » Kazak
1.000 çift Çorap
100 adet erkek paltosu
5 ton Çivi
20 sandık cam
50 adet keser
50 adet testere

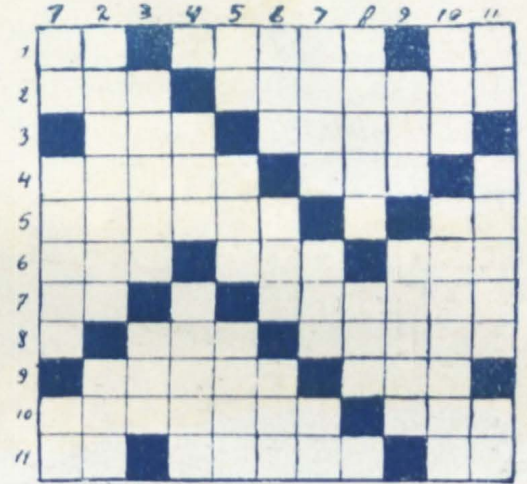
ve ayrıca alât ve tamir malzemesi gönderilmiştir.

Edirne'de açılacak aşevi için umumî merkezimizce 20.000 liralık bir yardım yapılmıştır.

ğer taraftan Kızılhaçın mümessilleri bütün muharip memleketlerde dolaşarak esirlere ait kolilerin hakikî sahiplerinin eline geçip geçmediğini muntazaman kontrol etmektedirler.

Biz burada bütün fecaatlerine rağmen

KIZILAYIN Bulmacası

Soldan sağa: 1 — Çok değil, Bir taş, Meşguliyet. 2 — Dudak, Yurdumuzun büyük bir kısmı. 3 — Bir nevi boya, Ek. 4 — Bir şehrimiz, Valde. 5 — Yer sarsılması, Nota. 6 — Mükemmel, Duvardaki etajer, Madeni ip. 7 — Nota, Bir nevi kuş yemi. 8 — Nemli, Maksat. 9 — Tecessüs, Alehte söylemek. 10 — Polis dairesi, Merbut. 11 — Vilâyet, Bez ev, Tersî kısa zaman.

Yukarıdan aşağı: 1 — Bir renk, bir işi çevirme, Rabit edatı. 2 — Hayeketi arz, Eşya. 3 — Cenûbî Amerika ovası, Zemin. 4 — Pislik, Bir meslek sahibi. 5 — Eski Mısır mabudu, Vücuttan sıran su, Lâtife. 6 — Birdenbire, Müsâbaka, Tersî gemi tezgâhı. 7 — Yüksek, İlim, Sıfat edatı. 8 — Bir şehrimiz, İnce ses. 9 — Düz arazi, Kaba dikiş. 10 — Beraber, Eğede bir kasaba. 11 — İşaret sıfatı, Para ile alınan seyahat kâğıdı, Nota.

Halâ:

Soldan sağa: 1 — Az, Araba, İş. 2 — Lep, Anadolu. 3 — Lak, İlâve. 4 — İzmit, Ana. 5 — Deprem, Mi. 6 — Ala, Raf, Tel. 7 — Re, çetene. 8 — Yaş, Niyet. 9 — Merak, Zem. 10 — Karakol, Lef. 11 — İl, Çadır Na.

Yukarıdan aşağı: 1 — Al, İdare, Ki. 2 — Zelzele, Mal. 3 — Pampa, Yer. 4 — Kir, Saraç. 5 — Ra, Ter, Şaka. 6 — Ani, Maç, Kod (Dok). 7 — Bala, Fen, Li. 8 — Adana, Tiz. 9 — Ova, Teyel. 10 — İle, Menemen. 11 — Şu, Bilet, Fa.

men harbin insanî bir tarafına dokunmak istedik. Sefalet, keder ve elem sadece teessürün değil, aynı zamanda şefkat hissini de gelişmesine sebep oluyorlar. Bu hissi duymak ve duyanlara hürmet göstermek insan olan için ne büyük bir zevk.

Sağda: Amerika ordusunda çalışan kadınlar denizden kurtarma talimleri yaparlarken. Resimde gördüğünüz tahlisiye cihazı (baraka torbaları) denilen içi hava dolu balonlara bağlanmış geniş satırlı bir tahtadan ibarettir.

Solda, üstte: Şimali Afrika cephesine Amerikan ordusu ile birlikte çıkan Amerikalı kadın hastabakıcıları.

Solda, altta: Yaralı askerlerin dikkat ve ihtimamla taşınması için çalışmalar. Bu talimde eski otomobil lastik tekerlekleri kullanılmaktadır.